

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

A-tizenötös polt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.
Nyitólér sora 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, május 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Aradmegye veszedelme.
- Részletkérdések.
- Krón Kálmán halála.
- A Maros áldozata.
- Schächter Mózeszt adoptáltak.
- A Róza, a Róza...
- Merénylet egy kisleány ellen.
- A kolumbácsi legyek pusztítása.
- A fehérség divatja.
- Egy élet.
- Steinbach Emil halála.
- Tárca: Magnetikus gyógyítás. Irta: Camille Flammarion.

Aradmegye veszedelme.

Arad, május 28.

Azokban az aradmegyei völgyekben, ahol sokszor egy-egy tehén a birtoka; kenyéradója az embernek, ahol a köves föld legelőben ad sovány kárpótlást azért, hogy a kalászt meg nem érleli: az inség veszedelme köszöntött be egy raj fekete, zümmögő szárnyas bogárral. Az állatok apró hóhérai, Galambóc legyei mind jobban elárasztják a megye keleti részét, ép a legszegényebb járásokat. S a rémület, a fejetlenség, a melyet a fekete raj okozott, hasonló ahhoz, amely istenítéletek, járványok idején fogja el a lelki erejüket vesztett embereket; egy községben tűz keletkezett annak révén, hogy a kolumbácsi legyeket füsttel akarták elhessegetni.

Nálunk, ahol az emberek érdeklődése még mindig szivesebben fordul a politikai botrányok, mint a kenyéradó, gazdasági kérdések felé, aligha érzik át az első pillanatban ennek a kérdésnek komoly voltát. Pedig, ahogy el lehet mondani, hogy Görögország sorsa a mazsola-termésből, Szerbia helyzete a sertésektől, az árva-megyeiek itthon maradása a krumpli-termés kiadótól függ, - azon módon az érdekelt vidékek lakóinak sorsa oda van kötve a jászol, a legelő mellé, ahol a tehene táplálkozik, tejet ad és kövérré gyarapszik. Ha azokon a vidékeken gyárak, ipartelepök ütnének szállást, az időjárástól, természeti veszedelmektől nem függő foglalkozásra nagyobb alkalom lenne, akkor nem kellene félni a kolumbácsi vendégektől. Azonban a gyárakat a városok szubvenciói is alig tudják csábitani, annál kevésbé a sziklás, görbe hegyvidék. Aradni valója magának alig van, máshoz meg ritkán megy el; a sovány napszám, vagy részesbér mellé az állattenyésztés adja meg az élni valót. S bizonyosság volt erre, hogy Aradmegyében a takarmányhiány, a takarmány drágaság idején volt a legnagyobb nyomor.

Az idén kedvező jelekkel fejlődött Aradmegye gazdasági élete. Szinte csodálkozással említették, hogy a mialatt más vidékek a legszomorubb aratás előtt állanak, Aradmegye szántóin igen jól, biztatóan állanak a vetések. A vasuton futva végig a buzatermő vármegyéket, az arad-

megyei földek szinte föltünően váltak ki a többiek közül. S a mig a megye egyik részén ennek örvendeznek, a másik oldalon rendre hullanak az állatok az apró ellenség halálos csipései alatt, s a pusztulásuk mellett a földhöz ragadt emberek egy esztendőre való reménységet siratnak.

Ez a csapás sürgős, széleskörű segítséget követel. Vétkes könnyelműség lenne bevárni, hogy a károsultakon az állam, vagy a társadalom alamizsnája segítsen, vagy pedig hogy az a kevés ember, aki eddig a mostoha rögtől nem akart elválni, szintén a kivándorlásra legyen kényszerítve. Gyorsan kell intézkedni elsőben arra nézve, hogy a nép megtudja a védekezés helyes módjait, másodsorban ezt a védekezést a hatóságok rendelkezésre álló erővel folytassák. A nép, amelyet ez a veszedelem ért, a babonában él, s a gyilkos legyekben könnyen hisz valami ártalmas csodát, amelyet természetfölötti erők szabadítottak rájuk, s amely ellen ugyanis hiába tennének. E mellett a tudatlan kapkodás — a mint a tüzeset is bizonyítja — még fokozhatja a bajokat.

A földmivelési miniszter küldje le mielőbb a szakembereket, akik a védekező, mentő-akció vezetésére illetékesek. Nem tudjuk, hogy a földmivelési miniszterium, amely az új törvényjavaslatok alkotásának lázában van, elég fontosnak fogja tartani egy vármegye lakosságának ilyen baját, hogy a rovar-tani állomás vezetőit laboratóriumukból a vidékre, lázas munkára

Magnetikus gyógyítás.

Camille Flammarion, a híres csillagász az utóbbi esztendőben spiritiszta jelenségek kutatásának szentelte tevékenységét. Annak idején ismertették azt a cikksorozatát, amelyben az okkultus erők megnyilvánulási módjait fejtegette és néhány érdekes kísérletéről adott számot. Flammarion az egyik párisi ujságnak hasábjain újra visszatér erre a témájára, elmondja, magnetikus erők segítségével hogyan gyógyult fel egy fiatal leány, akit menthetetlennek tartott az orvostudomány

Boutelier kisasszony, aki ezidőszentint huszonnyolcszázötödös, tüdővész családból származik. A tüdővész ölte meg az anyját és ennek a kórnak esett áldozatul nyolcéves korában egyetlen testvére is. A leányról, aki így árvaságra jutott, családjának egy régi ismerőse gondoskodott, neveltette a leányt, noha nyilvánvaló volt, hogy az ő szervezete is rájga, roncsolja a tüdővész. 1905 év áprilisában Boutelier kisasszony állapota olyan súlyosra fordult, hogy nem hagyhatta el többé az ágyat. A leány nevelőanyja akkor külön-külön három orvostanárt hivatott a nagybeteghez. A három tanárnak — Saint Martin, Grandjean és Wiehl — diagnosizise teljesen megegyezett és pontonként körülbelül ebben foglalható össze:

1. A beteg felső tagjai teljesen elvesztették érzékenységüket.
2. A köldök táján érzett heves fájdalmak, amelyek lehetetlenné teszik, hogy a beteg mélyebb lélegzetet vegyen.

3. A két tüdőszárny foszló félben van.
4. A hátgerinc abnormis érzékenysége.
5. A beteg hátgerince konvex hajlást mutat balra.

Ezekből a körülményekből és egyéb kísérő jelenségekből mint: teljes elgyengülés, étvágytalanság, álmatlanság, gyakori és tartós ájulás stb. valamint a család terheltsége (apa, anya és fivértuberkulozisban pusztult el), arra következtettek az orvostanárok, hogy a betegnek állapotja nemcsak súlyos, hanem olyan természetű, hogy ezzel szemben a tudomány tehetetlen.

Megjegyzendő, hogy az orvosok nem együtt, hanem egyenként vizsgálták meg és különböző időben a beteget, véleményük mégis egybehangzó volt. Hasonlóképpen nyilatkozott Boutelier kisasszony állapotáról Doyen tanár, aki diagnózisát ebben foglalta össze:

A beteg kiterítve fekszik ágyán, mozgásra képtelen, ha testét felemelik, a feje lehanyatlak, tagjai mintha nem is függenének össze. A gerince teljesen kocsonyás, a beteget ha felültetik ágyában, rögtön elájul. Betegségének utolsó fázisát éli.

Ilyen előzmények után történt, hogy Boutelier kisasszonyt meglátogatta egy Emile Magnin nevű ismerős. Magnin, aki hipnotizmussal és magnetizmussal foglalkozott előszeretettel, egy ideig távol élt Páristól, visszaérkezve azonban oda, felkereste a beteget. Akkor értesült róla, hogy Boutelier kisasszony menthetetlen, az orvosok feladták minden reményt, amire Magnin elhatározta, hogy hipnozissal próbál majd szerencsét. Ismerte a leány pszichikai ér-

zékenységét, ebbe vetette hát bizalmát. Különben is a leány elmondta, hogy viziója volt, még pedig a következő: Egy éjszaka, hajnali két óraker felebredt. Hirtelen elaludt lámpája, amely pedig állandóan ott égett az éjjeli szekrényén. Felt a sötétségtől és a rettenetes erőntől belé. Felült ágyában és újra meggyújtotta a lámpát, miután konstataálta, hogy a lámpában elegendő a petroleum. A láng azonban újra ellobbant. Dermedten maradt a helyén a leány, e pillanatban azonban így szólt hozzája egy lágyan csengő hang:

- Elbirsz e egy megpróáltatást?
- Igen, — felelte a beteg.

Akkor — mondotta a leány — egy fehér kéz közeledett felém. A kéz fáklyát tartott és ennek lángjával ezt írta le a levegőben: Május nyolcadikán fel fogsz kelni. A kéz aztán eltűnt és egy perccel később magától meggyuladt a lámpa.

Magnin erre a vizióra alapította további eljárását. A terve az volt, hogy kiaknázza a leánynak a látomány folytán támadt azt a képzetét, hogy van egy fehér kéz, amely gondot visel reá Boutelier kisasszony csak a kezét látta és érezte. Magnin most azon volt, hogy a kezét kiegészítse egy teljes alakkal, vagyis hogy a beteg ne csak a kezét és annak befolyását érezze, hanem egy teljes pszeudo-személyiséget is. Ezt a tervet Magnin közölte azokkal a tanárokkal is akik a leányt kezelték s ezeknek semmi kifogása sem lévén a menthetetlen leánynyal való kísérletezés ellen, Magnin megpróbálta gyakorlatilag érvényesíteni teóriáját.

rendelje; de bizonyos, hogy elemi kötelességet szeg meg, ha csak napokat is késik ezzel.

A vármegye hatóságainak is mindenestre kettőzött figyelemmel és buzgósággal kell intézkedniök. Még akkor is, ha — a mi kívánatos lenne — a veszedelem kisebb lenne a hírénel, a riadalomnál, a melyet az érdekelt vidékeken terjesztett. Soha abból baj nem keletkezett, ha valamely veszélyt nagyobbak néztek, mint a minő s a szerint védekeztek ellene. Az ellenkezője igen. S épen azért, mert kolumbácsi raj többnyire a vármegye legszegényebb lakóit fenyegeti, kötelessége a vármegyének a halasztást nem tűrő cselekvés, — még mielőtt a galambóci legyek csipése a vármegye egész gazdasági életén okozna veszedelmes, új vérvesztést jelentő daganatot.

Részletkérdések.

A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnökletével ülést tartott, melyen a gazdasági cselédekről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása volt napirenden. Számos felszólalás után két szakaszt elfogadtak s a vita folytatását a következő ülésre halasztották. Beszéltek Nagy Sándor és Filipp János képviselők is.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 28.

Az ülésre most már nem is jön el más, mint akinek módosítása van a cselédtörvény részleteihez. Elegen vannak ezek a módosítók, de egy kis megszámlálattal bajt lehetne csinálni. A miniszteri székeken egyedül Darányi ül. Később Josipovich horvát miniszter jön, aki mindig pontos, főképp most, amikor annyi baj van a horvátokkal.

Mezőfi nagy paksamétával jelenik meg. A tiltakozó iratokat hozza, amiket népgyűlések juttattak hozzá.

Mit ér azonban a nép tiltakozása, mikor Darányi valamit akar? Most már bizonyos, hogy a jobbágytörvény javaslatából törvény lesz, noha az is igaz, hogy k. papája maga

Magnetikus áramot vezetett be a leány testébe, aminek csakhamar meg volt az a hatása, hogy a beteg napi két óra hosszat tudott aludni. Erzékenysége pedig, ha nem is tért vissza teljesen, de legalább apró jelekben nyilvánult meg. Közben pedig Magnin szuggeszcióval megakartta győzni a leányt, hogy nemcsak a látott fehér kéz visel rája gondot, de az a lény, akinek egyik tagja a fátylas, finom fehér kéz.

Ez volt a dolgok állása ez év márciusának elején. Március nyolcadikán reggel, Boutelier kisasszony elmondotta Magninnek, hogy az éjszaka látta újra a fehér kezét, de most már nemcsak a kéz jelent meg, hanem az egész alak: egy nő. Magnin elmondatta a beteggel, milyen ez a nő. Boutelier kisasszony részletes-séggel leírta látománjának alakját, arcát stb. s ebből a leírásból Magnin megtudta, hogy célt ért. A beteg csakugyan azt látta, akinek alakját Magnin szuggesztálta neki, egy nőt, a kit Magnin személyesen ismert és akinek pszeudó személyisége ime inkárnálódott a beteg előtt. Boutelier kisasszony, aki bizalommal volt a kéz iránt, teljes mértékben bizott a látott alakban is, akiben megmentőjét hitte.

És most különös gondolatindukció következett. Magnin a maga akaratát úgy vitte át a betegnek agyába, mintha ez az akarat nem is az övé lenne, hanem a látomásbeli nőé. És a leány minden parancsnak engedelmeskedett. „Akarom, hogy felkelj” — mondotta Magnin s a beteg a következő percben megszólalt:

— Magnin ur, nem hallotta? Az a nő azt mondta, keljek föl.

sem igen ismerne reá, úgy kiforgatták, átgyurták, áttörölték, kifoldozták.

Részletes tudósításunk:

(Mezőfi megbízó levele.)

Justh Gyula elnök az ülést megnyitja. Elnöki előterjesztések nem voltak s így a jegyzőkönyv felolvasása után azonnal áttért a Ház a cselédtörvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatására.

A negyedik szakasznál

Bozóky Árpád szólalt föl s azzal a megokolással, hogy az eredeti szövegezés a gyámügyi törvényvel ellenkezik, a kiskorúak szerződés-kötési jogára vonatkozólag módosítást nyújtott be.

Kelemen Samu stílis módosítást ajánl.

Mezőfi Vilmos pártolja Bozóky indítványát és egyúttal Darányi miniszter kívánságához képest bemutatja a cselédség megbízóleveleit, amelyekből kétségtelen, hogy nem megbízás nélkül való ügyvivő. Kétszázötvenöt uradalom cselédei kérték fel arra, hogy a cselédtörvényjavaslat ellen küzdjön.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter nem fogadja el Mezőfi és Bozóky indítványát, csak Kelemen Samuét hajlandó magáévá tenni.

Elnök: Mezőfi és Bozóky indítványát nem lehet szavazásra bocsátani, mert a Ház még tegnap döntött az indítványokról. Nem ilyen volt ugyan a szövegezésük, a tartalmuk azonban ugyanaz volt.

Bozóky Árpád a házszabályokból bizonyítja, hogy a Ház az indítványokról határozhat.

Elnök hozzájárul Bozóky álláspontjához s fölteszi a kérdést.

A Ház a szakaszt Kelemen Samu módosításával fogadja el.

(Nincs szabadköltözködés.)

Az ötödik szakasznál Vásárhelyi Dezső, a földmivelésügyi bizottság előadója módosítást ajánl, hogy szóbeli szerződésnél a gazda cselédje kívánságára kötele a bérlevél kiadására.

Beniczky Elemér: Indítványozza, hogy a földmivelésügyi bizottság előadójának se lehessen utleveleket. Ajánlja, hogy a kiskorú cseléd fölmondás nélkül is elhagyhassa helyét, ha szüleivel együtt akar kivándorolni.

(Nagy Sándor a szabadköltözködésért.)

Nagy Sándor jogi szempontból fejtegette az 5. szakasz 3. bekezdését, amely szerint a gazdának beleegyezése nélkül szerződött cselédnek utlevél ki nem adható. A függetlenségi párt tradíciójával ellenkezőnek tartja ezt a rendelkezést, amely különben is célszerűtlen és impolitikus. Erőszakkal nem lehet senkit a munkában tartani s szabadköltözködési jogát senkinek sem szabad korlátozni. Indítványozza, hogy

És már a következő percben fölkel agyában a beteg. Aztán leszállt.

— Járni tudsz! — mondotta Magnin.

És a beteg megindult, lassu léptekkel. (It lépést tett, akkor megbicsaklott a lába, a teste legörbödött, a beteg ájultan összeesett.)

A hipnotizáló most néhány napra felhagyott a kísérletekkel, nem ment a beteghez, azonban a távolból mégis szakadatlan arra gondolt, hogy a vizióbeli nő hogyan tölthetne új erőt a betegbe.

Március 16-án Grandjean párisi egyetemi tanár kíséretében Magnin felkereste újra a beteget. A leány ezzel fogadta:

— Magnin, a megmentőm azt mondotta, hogy visszanyerem a lábaim érzékenységét.

— Mit mondott, mikor?

— Tíz nap alatt. Az érzékenység tíz centiméterenkint tér vissza lábamba. Március huszonhatodikán újra érzékeny lesz a lábam.

Magnin megmérte a leány lábszárnak a hosszát: 102 centiméter volt, ha az érzékenység tíz centiméterenkint tér vissza, a gyógyulás csakugyan tíz nap múlva lesz teljes.

És úgy is történt. A beteg március huszonhetedikén felkelt, ereje azóta nőttön nő, normálisan alszik, emészt, él.

A betegnek felgyógyulását a magnetizáló lelki erejének tulajdonítom, ennél fontosabb és logikusabb okot képzelni sem tudok. Az oknak kutatása különben nem feladatom, beérem azal, hogy egy érdekes pszichológiai tüneményt jelezsek.

Camille Flammarion.

a sérelmes utolsó bekezdés töröltessék. (Helyeslés a baloldalon. Ellenmondás a közepén.)

Petrogally Oszkár nem járul ugyan Nagy Sándor javaslatához, de az ellen nincs kifogása, hogy az utlevélkiállítási tilalmat a legszűkebb korlátok közé szorítsák. Olyan módosítást ajánl, hogy kivételes esetekben a földmivelésügyi miniszter beleegyezésével a belügyminiszter a szolgálati időben is kiadhassa az utlevelet s megkaphassa a cseléd az utlevelet az első év végén is, ha egy évnél továbbra szerződött el.

Mezőfi Vilmos több módosítást nyújt be. Az első szerint a szerződéskötésnek annak tartalmát a jegyző magyarázza meg a cselédnek. A második indítványa hasonló Nagy Sándor módosításához. Nem szabad a cselédet szabadköltözködési jogában korlátozni, mert a szabadköltözködési jog biztosítéka egyben az alkotmánynak is.

(Nagy Sándor körül.)

Kállay Tamás indítványozza, hogy a gazda csak írásban köthessen szerződést cselédjével. Szóbeli megállapodások ne legyenek érvényesek.

Pető Sándor hozzájárul Nagy Sándor módosításához s Víz Ferenc is támogatja azt.

Ernszt Sándor a bérlevélnek minden esetben és minden körülmények között való kiadása érdekében szólalt föl. A munkásügyi bizottság szövegezését fogadja el, amely előhaladást jelent a földmivelésügyi bizottság szövegezésével szemben.

Bozóky Árpád szintén a bérlevél kiadása mellett van. A kivándorlás korlátozását csak a kivándorlási törvény érheti el.

Bródy Ernő csatlakozik Nagy Sándor indítványához.

Brestyenszky Kálmán módosítást ajánl, hogy a cselédnek csak abban az esetben adjanak utlevelet, ha a gazda szerződéses.

Kaufmann Géza nem fogadja el Nagy Sándor indítványát. Ha nem kötjük feltételekhez az utlevelek kiadását, a szolgálati szerződést illuzóriussá tesszük. Az eredeti szöveg elfogadását ajánlja.

Gaal Gaszton Beniczky és Petrogally módosításait fogadja el.

(Filipp János szűzbeszéde.)

Filipp János azzal kezdi felszólalását, hogy őt, bár sváb születésű és nem magyar anyanyelvű, hazafias érzés vezet politikai ténykedésében és ő is azt tartja, hogy itt élnie, halnia kell. A gyakorlati életből meríti felszólalásának anyagát és érveit. Nem fogadja el Nagy Sándor indítványát, mert ez a gazdára nézve elviselhetetlenül nehéz és sérelmes volna. Fejtegeti a kivándorlás számtalan baját és kijelenti, hogy a szakasz eredeti szövegezését fogadja el. (Helyeslés.)

Návay Lajos méltányosnak tartja a gazdaközönség óhaját, hogy a szerződés tartama alatt a cseléd ne kaphasson utlevelet. De számolni kell rendkívüli körülményekkel, amelyek elkerülhetetlenné teszik a kivándorlást. Azért Petrogally módosítását fogadja el. Legyen egy hatóság, amely a gazda és cselédje között felmerült vitás ügyekben döntsön. Leghelyesebb volna, ha kimondanák, hogy a belügyminiszter a földmivelésügyi miniszter meghallgatása után kiadhatja az utlevelet a gazda akarata ellenére is. Ilyen értelmű módosítást nyújt be.

Elnök a vitát bezárja s tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után:

Darányi Ignác szerint az utlevélkérdésnek a közsabadságokhoz semmi köze. A kivándorlási törvénynek is vannak ilyen korlátozásai. Nem zárkozik el az elől, hogy az utlevél Beniczky Odön javaslata szerint kézbesíthessék.

Petrogally Oszkár és Pető Sándor indítványait visszavonják, mert Návay Lajos indítványával megegyeznek.

Bernáth István előadó kéri, hogy a munkásügyi bizottság javaslatát fogadja el a Ház.

Elnök: szavazásra bocsátja a szakaszt.

A Ház ezután elfogadta az 5. szakaszt Vásárhelyi Dezső, Návay Lajos, Petrogally Oszkár és Kállay Tamás módosításaival.

A 6. szakaszt Mezőfi Vilmos felszólalása után változatlanul fogadták el. Ugyancsak változatlanul fogadták el a 7-11. szakaszokat is.

A 12. és 8. szakaszt kisebb módosításokkal fogadták el.

A 14. szakasznál Mezőfi Vilmos módosítást

ajánl, hogy ragályos betegség esetén a cselédnek belépésére 14 napi haladékot adjon a gazda. A módosítást elvetették.

A 15. szakaszt Thaly Ferenc módosításával fogadták el.

Ezzel az ülés véget ért.

Krón Kálmán halála.

Egy aradi bohém sorsa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 28.

Röviden megemlékeztünk már róla, hogy Krón Kálmán dr. fővárosi ügyvéd vasárnap délután hirtelen meghalt. Krón Kálmán dr. huza-mosabb ideig lakott Aradon, ahová családi kö-telékkel fűzték s a vigkedélyű ember az aradi uritársaságok kedvelt alakjai közé tartozott. Az *Egyetértés* a következő érdekes nekrológgal bu-csuztatja el a hirtelenül elhalt ügyvédet:

Elment bizony, hamar, hirtelen, — fel sem lehet ocsudni a meglepetésből. Kihull a kézből a lap, amely hírül hozta, hátul, majdnem el-dugva, az apró rendőri hírek között, hogy dr. Krón Kálmán ügyvéd tegnap este hirtelen el-költözött az élők sorából. Vasárnap délután vi-dám társaságban evezett fel Leányfaluiig s on-nan visszatérve, esti nyolc órakor a forró nap-sugaraktól áthevített testtel állt a hideg zuhany alá, összeesett és egy jajszó nélkül kilehelte lelkét.

Annyira rávall az eset minden részlete, mintha csak ő maga rendezte volna. Semmi póz, semmi feltűnési viszketeg, semmi látszathajhás-zás; csak úgy egyszerűen, simán, mint min-den dolgát végezte, — tűnt el az élet szinpa-dáról. Elment a jó fiú oda át s ott is bizonyára derűt, jóízű mosolyt fog kelteni pusztá megje-lenése.

Mert ki nem ismerte Krón Kálmánt, az örökké jókedvű, atlétatermetű, igazi kedélyes fiskálist? Ahol szép asszony, cigány, jó bor volt, ott Krón Kálmán biztosan nem hiányzott. Egyaránt ismeretes volt alakja a bírósági tár-gyaló termekben, mint ügyes képzett jogász, — a Kossuth Lajos-utca déli korzóján, mint igazi á quatre épingle világfi, a zsurokon az elmés, szikrázón ötletes udvarló s báli parket-ten, mint fáradhatatlan táncos. Férfitársaság-ban mindenkor szívesen látott, őszinte és jó cim-bora, akiből a jóízű humor aranyforrása áradt. Könnyedén, minden megerőltetés nélkül röpitette szerteszét szellemi szikráit, általános és zajos derűt keltve. Száraz humorával képes volt a háromszor végrehajtott embert is meg-nevettetni.

Barátai, ismerősei szerették, kedvelték, ő pedig rajongott értük s minden nélkülözhető idejét társaságban töltötte. Ha pihenőre tért, akkor is társaságban érezte magát, vele volt Ripszi, az ő okos, hűséges, kedvenc foxija. Bámulatosan tartós aranykedélye akkor is ki-tartott mellette, amikor nehéz körülmények közé sodorta a végzet. Hamarosan tulesett rajta s megigazítva monokliját, bájosan zengte rá kedvenc mondását:

— Rendben van!

Kolosszális mondásai átmentek a köztu-datba s amiket a maffia sarkon, a kispipa meg a korona-vendéglő asztalainál s általában a fe-hér asztalnál elszincerizált, valóságos szálló-igékké lettek. Ha valami meglepte, — bár rit-kán történt — utolérhetetlen jóízűséggel vág-ta oda:

— Ereszd a hajamat!

Bizony nagy szomorúságot okozott mind-azoknak, akiket bucsuvétel nélkül itthagyt, csak úgy „ridegen“, — ahogy ő szokta mon-dani! Ki fog majd kedélyesen évődni a pincé-

rekkel, — hogy ha a szőke bankár keresi őt, csak küldjék a lakására? Ki fogja kedves és bájosan pikáns kaviár történetekkel mulattatni az „édes nőket“? Ki fogja utasítani a szolgál-tatkozó kamarást — vulgó főpincért — hogy kérdezze meg telefonon az Elevátor-kávéházat, nem fixtrozza-e valaki?

Ne okoskodj Kálmán!

Nem is hinnék el, ha a bonctani intézet-ben meg nem győződünk volna a szomorú igazságról, hogy elmentél; a tőled megszokott jóízű felültetésnek vennők elköltözésed hírét, ha nem láttuk volna életvidor, egészséges piros arcodon a facies hyppocraticát.

Dalok

a kolumbácsi légyhez.

I.

Az, hogy légyeséged megjelent,
Sok embernek nagy but jelent.
Mozog a város, a megye:
Pusztuljon Kolumbács legye!

S az egész ügyben egy a baj,
Min nem segít bu és sóhaj:
Őn, bár okoz marháka' kárt,
A szamaraknak meg nem árt!

II.

Őnek, oh légy, a csipkedés
A mindennapi kenyere,
És emiatt, ha jól tudom,
Felfordul egy egész megye.

Mi férfiak, ha csipkedünk
Esetleg egy-egy szende nőt,
Ez immár feltűnést se kelt
E megromlott világ előtt.

Es őn, oh légy, a bus morált
Hogyha levonja, az nem árt:
Más bírálát alá esik,
Ha ketten ugyanazt teszik,

A Maros áldozatai.

Halál fürdés közben.

Életunt munkás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 28.

A Maros tegnap és ma két áldozatot sze-dett. Az egyik áldozatot a saját könnyelműsége vitte a hullámsír mélyére. A Maros legsebesebb részén: a temesvári hid mellett fürdött, a se-bes ár elragadta s a vízbe fult. A másik eset ma este felé történt. Egy munkásember ugrott bele a sebes vízbe s rövid küzködés után a hullámok elragadták. A két szerencsétlenséget bejelentették a rendőrségnek, amely a szom-szédos községek hatóságaihoz értesítést küldött. Tudósítónk a két vízbefulásról az alábbiakat jelenti:

Tegnap délután több fiatal béres sétálni ment a Marosnak az ugynevezett temesvári hid mellett levő partján. A legények a nagy sétá-tól kimelegedtek s az egyikük azt ajánlotta, hogy fürödjének meg. A béresek elfogadták az ajánlatot és nemsokára vidáman lubickoltak a part mellett a hűs vízben.

A béresek közül csak az egyik, Kovács György 22 éves firegyházi születésű legény tudott uszni. Kovács nem elégedett meg a csi-pőgig érő vízben való fürdésével és a Maros kö-zepére uszott, ahol legsebesebb a folyó árja. A társai utána kiabáltak:

— Gyurka, ne izélj! Gyere vissza!

Kovács azonban rájuk sem hederített és tovább uszott. A gyenge testalkatu legény ha-mar kifáradt és vissza akart uszni a partnál fürdő társaihoz. A sebes ár azonban magával ragadta. Iszonyu erőfeszítéssel küzdött a hul-lámok ellen, miközben a lába görcsöt kapott.

A teljesen kimerült legényt a víz tovaragadta. Amikor Kovács látta, hogy minden erőfeszítése hasztalan, segítségért kiáltott.

A partnál fürdőző legények figyelme-sé lettek a kiáltozásra, de egyikük sem mert ful-dokló társuk megmentésére sietni, mert nem tudtak uszni. A szerencsétlen ember néhány percig még vergődött a víz felszínén, azután a társai szeme láttára elmerült és nyoma veszett.

A béresek azonnal a rendőrségre siettek és jelentést tettek társuk tragikus sorsáról. Moldován Ödön ügyeletes rendőrhadnagy jegy-zőkönyvbe foglalta a feljelentést és értesítette a Marosmenti szomszédos községeket, hogy ha a víz partra veti a holttestet, tegyenek jelen-tést az aradi rendőrségen.

A másik eset ma este hét óra felé történt. Egy munkásember a fajaros hid közelében be-ugrott a Marosba s néhány pernyi küzdelem után elmerült. A jelenetnek egy Kautsek Irén nevű aradi leány szemtanuja volt s rögtön je-lentést tett a rendőrségen. A leány előadása szerint a vízbefult ember javakorabeli férfiú volt, kék inget és fehér nadrágot viselt. A sze-mélyazonosságát nem sikerült megállapítani. A rendőrség azt hiszi, hogy a vízbefult ujaradi munkásember, aki életuntagságból ugrott be a Marosba. Hoffmann Győző ügyeletes rendőr-tiszt értesítést küldött az esetről a marosmenti községeknek.

Schächter Mózesst adoptálták.

Maradhat Magyarországon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 28.

Schächter Mózes, az Oroszországból ide-menekült orosz hírlapíró életsorában nevezetes fordulat történt.

Schächtert tudvalevőleg kitiltották az or-szág területéről, mint aggályos idegent. A bel-ügyminiszter is jóváhagyta a kitiltást és Schäch-ternek május hó harmancegyedikén el kellene hagyni Magyarországot.

Az orosz menekült felesége azonban halá los beteg; ezenkívül Schächter valamelyes egzisztenciára is szert tett már Budapesten, a mit máshol bájosan tudna megszerezni. Ezért pártolói közbenjártak a belügyminiszternél, hogy vonja vissza a kitiltást.

— Ha csak mód van rá — válaszolta An-drássy — meg fogom tenni.

Schächter boldogságban sirva hagyta el a belügyminisztert. Most már csak annak a bi-zonyos „mód“-nak a kitalálása van hátra.

Javában ezen töprengett a muzsika, amikor látogatói érkeztek.

— Grünfeld Lipót dunaföldvári háztulajdo-nos vagyek — mondotta a férfitlátogató — ez itt pedig a feleségem.

Schächter zavartan meghajolt és kérdezte, miben állhat rendelkezésükre.

Grünfeld Lipót megmagyarázta:

— Azt hallottam, hogy őnt azért tiltották ki Magyarországból, mert nem magyar állampolgár.

— Ez így van! — hagyta rá Schächter.

— Nos hát, ezen könnyen segíthetünk. Le-gyen magyar állampolgár, akkor nem tilthat-ják ki.

A muzsika szomorúan mosolygott:

— Könnyű ezt mondani!

Grünfeld szivart vett elő, rágyújtott és Schächter elé lépett.

— Hát hallgasson ide — szólott hozzá — én és a feleségem elhatároztuk, hogy adoptál-juk magát. Fiunkul fogadjuk. És miután mi

magyar állampolgárok vagyunk, természetszerűleg, a gyermekünk is magyar állampolgár. Abban a pillanatban, amikor mi magát adoptáltuk, maga magyar állampolgár.

Az orosz újságíró meglepetve hallgatta az okoskodást és nem tudott rá válaszolni.

— Nos, hát nem akar a fiam lenni? — kérdezte újból Grünfeld.

Mikor megint nem kapott választ, újból felsorolta érveit és bebizonyította Schächternek, hogy helyesen cselekszik, ha elfogadja az ajánlatát.

Schächter végre megadta magát. Grünfeld abban a pillanatban fogta az orosz, kivitte Dunaföldvárra, ott a közjegyzőhöz mentek, ahol megtörtént az adoptálás.

Mikor kijöttek a közjegyzőtől, Grünfeld megkönnyebbülve sóhajtott föl:

— No édes fiam most már te is magyar ember vagy, nem holmi orosz. (Tegezte Schächtert, mint ahogy apa szokta a fiát.)

Schächter nem tudta, hogy mit válaszoljon, végre kinyögte:

— Köszönöm... papa!

Az új család örömmel ment lakására. Most már szentül hiszik, hogy a belügyminiszternek módjában lesz megsemmisíteni a kitiltó végzést.

Steinbach Emil halála.

Aradi gyászolók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 28.

Az osztrák közéletnek nagy halottja van. Steinbach Emil volt osztrák pénzügyminisztert, a Taaffe gróf miniszteriumának legképzettebb és legnevesebb tagját hasábos cikkekben siratják el a bécsi lapok. Mintet, *aradiakat* közelebbről is érdekel ennek a nagy embernek a halála, mert Steinbach Emil szülei aradi származásúak voltak, s Aradról kerültek Bécsbe, ahol a volt miniszter 1846-ban született.

A rendkívül érdekes és nagy karriért befutott Steinbach aradi zsidó családból származott. Aradon mintegy 30—40 év előtt is ismeretek egy Steinbach családot. Özv. Inkey Emilnének a nagyatyja Steinbach Farkas aradi kereskedő volt, aki ugyanazon családból való, a melyből az egykori pénzügyminiszter származott. Egy másik Steinbachnak Aradon az Alsómolnár utcában háza és szesz üzlete volt.

Steinbach Emil, a nagy osztrák államférfi unokatestvére volt özv. Inkey Emilnének és Spitzer Ignácnak, aki még az utóbbi években is élénk összeköttetést tartott fenn vele. Érdekes, hogy Steinbach Emil atyja, mielőtt Bécsbe került kikeresztelkedett s így fia, Emil már a római katolikus hitben nevelkedett.

A nagy államférfi életrajzi adatai a következők:

Steinbach Emil Bécsben 1846. június 14-én született. Miután jogi tanulmányait befejezte, Bécsben ügyvédi irodában dolgozott s a kereskedelmi akadémián magántanári minőségben működött. 1873-ban ügyvédi vizsgát tett, 1874-ben pedig Glaser igazságügyi miniszter segéd-titkárrá nevezte ki. Ettől fogva gyorsan haladt előre. 1886-ban osztályfőnökké lett s jelentékeny része volt számos törvényjavaslat, így az ipar- és uzsora törvény szerkesztésében, a végrehajtást szabályozó törvény kidolgozásában s a munkásoknak balesetek elleni biztosításáról szóló javaslat előkészítésében. A birodalmi gyűlésben is szerepelt e javaslatok tárgyalása alkalmával.

Nézeteiben többnyire a társadalmi reformerek mellett foglalt állást. Egyidejűleg mint tanár működött a keleti és a kereskedelmi

akadémián s alelnöke volt az államvizsgáló bizottságnak. 1891 februárjában Dunajewski helyébe pénzügyminiszterre nevezetve ki a Taaffe kabinetben, Wekerle magyar pénzügyminiszterrel egy időben előkészítette a valuta szabályozást. 1892-ben négy nagy adóreformot terjesztett a birodalmi gyűlés elé, köztük a jövedelmi adó szabályozását. Ugyanez évben fogadta el a birodalmi gyűlés a valuta szabályozásról és az aranyérték behozataláról szóló javaslatokat. Erdemei fejében a vaskorona rendet kapta. 1893 végén Steinbach az egész Taaffe-kabinettel együtt beadta lemondását, miután még az 1894-iki költségvetést a Ház elé terjesztette volt. Ekkor a legfelsőbb törvényszék tanácselnökévé tették meg, amely előkelő állását a legutóbbi időkig betöltötte.

Az utóbbi években gyakran betegeskedett s most május 25-én meghalt. Államköltségen és nagy pompával ma délután temették. A temetésen a király is megjelent, aki előzőleg táviratilag fejezte ki részvétét Steinbach Emil bátyjának, Steinbach Róbertnek.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az aradi kir. főgimnázium és áll. reáliskola „Ifjusági Segélyező Egyesülete” június hó 2-ikán vasárnap délelőtt 11 órakor a liceum emeleti tanácskozó termében évszázó közgyűlést tart, melyre a tagokat ezúton is meghívja az elnökség.

(*) A buttyini szanatórium-egyesület megalakulása. A buttyini szanatórium-egyesület tegnap Fekete József dr. buzgó fáradsága folytán megalakult. Elnök: Böhmer Miklós plébános, társelnök: Fekete József dr., alelnökök: Grozda Aurél ügyvéd és Kozma János gör. kel. lelkész, titkár: Klein József, pénztáros: Hartmann Salamon, ellenőr: Rossu János, doktor: Fekete József dr., ügyész Dénes Jakab dr., vigalmi bizottsági elnök: Horváth János albiró, választmányi tagok: Kiurszky Iván, Bodea Gyula, Baumann Lajos, Posszert Ferenc, Balva Péter, Német János és Popper Ignác.

A Róza, a Róza...

Schönberger bárónő pöre.

Megsértett osztálytanácsos.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 28.

Kinos jelenet játszódott le múlt év augusztus 30-án a kultuszminiszteriumban. Báró Schönberger Béláné szül. Wallenstein Róza, akit nemrég sűrűn emlegettek az újságok, Polónyi Géza nevével kapcsolatban, egy örökbe fogadást ügyét akarta megszünetni a miniszteriumban s miután a referenssel beszélt, magát az ügyosztály vezetőjét, dr. Makkay Béla osztálytanácsost akarta fölkeresni.

Az osztálytanácsos, aki éppen egy sürgős rendelet tervezeten dolgozott, állítólag idegesen pattant föl a helyéről, mikor megpillantotta a bárónét és sértő szavakkal ajtót mutatott neki. A báróné nyomban viszonzta a sértést, s azal fenyegette az osztálytanácsost, hogy Rajner és Ottó főhercegekkel, akikhez jó barátság kötelekei fűzik, majd elcsapatja. Sőt a férjével, báró Schönberger Bélával levelet íratott az osztálytanácsosnak.

— *Kutyakorbáccsal vártam önt* — írta leveleiben a báró — de ön, ugylátszik, bujkál előlem. Különböven vegye ugy, mintha megkorbácsoltam volna. Ön az én szememben a leg-alávalóbb fráter.

Makkay Béla büntető feljelentést tett ugy a báróné, mint a báró ellen s a büntető törvényszék báró Schönberger Bélánét kétféle becsületsértés vétségéért *hetven korona*, Schön-

berger Bélát pedig egyrendbeli becsületsértésért *száz korona* pénzbüntetésre ítélte. A vádlottak felebbezése folytán a budapesti kir. ítélőtábla Frenreisz István elnöklésével és Istvánffy Gyula bíró előadásában ma foglalkozott a pörrel s *helybenhagyta* az elsőbíró ítéletét. A védők semmiségi panaszt jelentettek be.

Egy élet.

Szatócs — ügyvéd — bankigazgató.

Fischer Jenny férjei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 28.

Megirtuk lapunk mai számában, hogy tegnap reggel a Hunyadi-utcában Fischer Jenny 70 éves városi segélyezett tüzkatasztrófa áldozata lett. Megemlítettük, hogy a tragikus sorsú nő valamikor jobb módban élt. Százeker korona hozományyal ment férjhez, de tönkre ment és jöszívü emberek könyöradományából élt.

Az elhunyt matróna első férjével rendkívül zaklatott életet élt. Első férje Kis Ármin falusi szatócs volt. A falusi boltos nagyon ambiciózus ember volt és kikivánczolt a falusi üzletből, amely nem felelt meg az ő tehetségének. Az egyszerű falusi boltos otthagya a rőtöt és a pálinkás üvegeket és jogi könyveket kezdett bujni. Összeköttetései révén letette az ügyvédi vizsgát és csakhamar kitehette a tábláját:

Kis Ármin dr.

köz- és váltóügyvéd.

A szatócsból lett ügyvéd Aradon telepedett le és itt előkelő szerepet játszott a társaséletben. Az irodája gyönyörűen jövedelmezett és egy kis meglehetősen vagyona tett szert. Megvette a Szabadság-tér egyik kétemeletes bérházát, amely jelenleg Vannay Gusztáv lippai közjegyző tulajdona. Kis Ármin dr. nagyon rosszul élt a feleségével. Az egyszerű asszony nem tudott nagyravágyó férje életmódjához hozzászokni és néhány évi házasság után elvált tőle, miután a férje százeker korona végkielégítést adott neki.

Kis dr., hogy nőtlen ember lett, könnyelmű életmódot kezdett. Szórta a pénzt s így a vagyona csakhamar eluszott. Közben eltávozott Aradról, abbahagyta az ügyvédi praksist és a kisjenői takarékpénztár igazgatója lett. Rövid ideig igazgatósága alatt a takarékpénztárt *negyven ezer koronával károsította meg*.

Még mielőtt a sikkasztást felfedezték volna, Kiss megszökött. Mikor a negyven ezer koronás hiány nyomára jöttek, az igazgató már Amerikában volt, ahol még jelenleg is él ismeretlen körülmények között.

Az elvált asszony, leánykori nevén, Fischer Jenny nemsokára ismét férjhez ment egy jó módú kereskedőhöz, aki tönkre ment. Az anyagi csapás a kereskedőt a sirba vitte. Az öregasszony a legnagyobb nyomornak volt kitéve és kegyelemkenyéren élt. Husz évvel ezelőtt Dániel Dávid aradi paplanos a házához vette az öregasszonyt és mint családtaggal bánt vele.

TANÜGY.

(—) Miniszteri biztos a kereskedelmi iskolában. A kereskedelemügyi miniszter az aradi felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatára biztossá Csury Jenő dr. miniszteri titkárt nevezte ki.

A kolumbácsi legyek pusztítása.

Arad megye keleti részét elárasztották. — Elhull a marha. — Megszűnt a legeltetés. — A lakosság életveszedelemében. — A községek óvintézkedései. — Tüzevész a füstölésből. — Segélykérés a budapesti rovar-tani állomástól. — A főszolgabírák jelentései.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 28.

Amire az Aradi Közlöny mai számában mint valószínűsége rámutatott, az ma már — sajnos — egész félelmetességében bekövetkezett. A kolumbácsi legyeknek Hunyad megyében fölkerekedett pusztító rajait áthajtotta a szél Arad megyébe és ennek keleti járásait már teljesen ellepték a milliónyi számban röpködő legyek seregei. Rég nem sujtotta a vármegye gazdaközönységét, akkora csapás, mint a mekkora a légyrajok ellepésével most nehezedik rá. A leggondosabb óvintézkedések mellett is szinte lehetetlen meggátolni, hogy a megye szarvasmarha, sertés, juh és kecske állományát a legyek förgetege meg ne tizedelje és ezzel óriási kárt ne okozzon gazdáinknak, főként szegényebb részének, amely a legkevésbé heverheti ki az elemi csapást.

A megyéből ma érkezett jelentések szerint a radnai, nagyhalmágyi, ternovai és borossebesi járások községeiben már teljes erejével föllépett a vész. E járásoknak alig van községe, amelybe a szél el nem hajtotta volna a gazdák rémét, a kolumbácsi légyrajokat és a kétségbejuttatott lakosság nem követne el mindent a vész pusztításának megakadályozására. A járások főszolgabírái sürgős intézkedéseire a csapás által érintett községekben teljesen beszüntették a marháknak nappali legeltetését, szoros istállózást rendeltek el, éjjel-nappal füstöltenek a községekben és az állatokat mindenféle kenőccsel, szerekkel, petróleummal igyekeznek megóvni a legyek halálos csipése elől. A füstölés nyomán ma különben nagy kár is ért egy községet, amennyiben nagy tüzevész támadt, amelynek két ház és melléképületek estek martalékul.

A miniszteri rendelet figyelembe vételével foganatosított rendszabályok már ma, tehát a járványszerű pusztítás első napján sem bizonyultak elég hatályosoknak. Annak ellenére, hogy már korán reggel a levegőben feketéllő légyserg megpillantásánál a legelőkről haza hajtották és elzárták a marhát, több községben pusztító légycsipés érte a lábas jószágot. A csipésnél kiválasztott mérges nyál azután nemcsak gyöngébb erejű állatokat, juhokat és kecskéket hullatott el, hanem bivalyokat és teheneket is tett tönkre.

A vésznek azonban még egy másik megdöbbentő következménye is van. Az apró halálmadarak nem csupán az állatokban tettek kárt, hanem a marha körül foglalatosskodó embereket is megtámadták s különösen több asszonyt lábán és arcán oly veszedelmesen sebesítettek meg, hogy most csak a leggondosabb orvosi kezelés mentheti meg a megszuirtakat az életnek.

A kolumbácsi legyek pusztításairól és a vész terjedéséről a megyéből hozzánk érkezett telefonjelentések alapján az alábbi részletes tudósítást adjuk:

Az első légyrajok

Amint azt az Aradi Közlöny mai számában már megírtuk, Aradvármegye első járása, amelyben a kolumbácsi legyek raja föllépett, a radnai járás volt. A szomszédos Hunyad megyéből déli szél hajtotta át a legyeket a járásba, amelynek egyes községeiben már tegnap hazahajtották a marhát a legelőről.

A rajoknak tegnapi sporadikus jelentkezését ma azután a járásnak majdnem teljes elárasztása követte. Különösen a petrisi, soborsini, tótváradi és kaprucvai körjegyzőségekhez tartozó községeket látogatták meg tömegesen a legyek, amelyeknek seregei ma már lehúzódtak Radnára. A jegyzők a vész föllépéséről rögtön megküldték a főszolgabírónak jelentéseiket, amelyek közül elsőnek Tomuczka Vazul tótváradi körjegyző számol be arról, hogy községeiben, nevezetesen Baján, Gavosdián, Gyulicán Lupesden, Pernyesden és Szorosságán már apróbb marhák — juhok és kecskék — légyiszurás következtében elpusztultak. E községek közül is legerősebben dühöng a vész Gavosdián, amelynek szegény román lakosságát rendkívül súlyosan érinti a csapás.

Lengyel Sándor dr. járási főszolgabíró az alispáni hivatalnak telefonon tett jelentésével egyidejűleg a budapesti rovar-tani állomáshoz táviratot intézett, amelyben kérte, hogy sürgősen küldje meg a kolumbácsi legyek elleni védekezésről s. óló utasításoknak több száz példányát.

Pusztul a szarvasmarha.

A radnai járással határos nagyhalmágyi járásban ma korán reggel vették először észre, hogy a kolumbácsi légy átjött Hunyad megye határán és a járás községei fölött röpköd. A seregestül jelentkező légy nyomában az egész járás marhaállományára vetette magát és mind az öt körjegyzőségben szinte egyidejűleg kisebb-nagyobb vehemenciával pusztított. Lovich Gyula főszolgabíró még a délelőtt folyamán fölkeresett egy-két veszélyeztetett községet és személyesen meggyőződhetett, hogy például Csucson, Magulicsán és Ocsisoron mint pusztul nemcsak a sertés és a juh, hanem a tehén, az ökrök és a bivaly is. A kishalmágyi uradalomban, amely Karozán Gyulának és vejének, Maniu Gyula dr. országgyűlési képviselőnek tulajdona, ökröket szurtak meg a legyek. A beteg állatokat rögtön állatorvosi kezelés alá vették, de kétséges, hogy elpusztulásuknak elejét lehet-e venni?

A községeknek meghagyta a főszolgabíró, hogy rögtön szüntessék be a nappali legeltetést, a lakosság tartsa szoros istállózás alatt a lovakat és a marhát, amelyet csak éjjel szabad legelőre eresztetni és akkor is előbb olajjal vagy petróleummal kenjék be. Ajánlatos még az istálló előtt kellő óvatossággal füstölteni, vagyis nyílt tüzet égetni, amelynek füstje távol tartja a légyrajokat.

Asszonyok életveszedelemében.

Nem kisebb mennyiségben, mint az előzőleg ismertetett járásokban, megjelentek a kolumbácsi légyrajok a ternovai járásban is. Ná-

das, Kujed, Taucz és Silingyia községekben ma alig embernagyságnyi magasságban csak úgy feketéltettek a legyek milliói, valóságos rémületbe ejtve a lakosságot. A marhát még hazahajtották a legelőről, de azontul már nem mertek sem az utcára, sem az udvaron időzni, annyira megijedtek a légyradattól. Az emberek félelme nem volt alaptalan, mert a legyek nemcsak a lábasjószágot, hanem az embereket is megtámadták mérges szurásukkal. Így különösen Silingyán több asszonyt úgy megmártak a legyek, hogy a szerencsétleneknek arca, melle és lába erősen földagadt és orvosi segítséget kell igénybe venniök.

Az óvintézkedésekre nézve Vukuleszku Titusz tb. főszolgabíró meghagyta a járás községi előljáróságainak, hogy a lakosság a marhát és a lovakat kenje be jodoformos kenőccsel vagy szarvasszerv olajjal és ügyeljen arra, hogy az állatok lehetőleg mindig az istállóban tartassanak.

Tüzevész az óvintézkedésből

Ma reggel Bolyos József borossebesi főszolgabíró egymásután kapta a jelentéseket a járásához tartozó községekből, hogy kolumbácsi légyrajok ellepték a legelőket, amiért a megremült lakosság nyomában elhajtotta a marhát a közlegelőről, petróleummal bekente és az istállóba zárta azokat. Majdnem a járás összes községeit árasztották el a legyek, amelyek különösen Buttyinban, Kiszindján, Vaszoján Almáson, Kakarón, Bericdián, Revetisen és Kocsuban kezdték meg irtó hadjáratukat a szarvasmarha állományára ellen. Már a mai napon sok lábasjószág pusztult el és a lakosság attól tart, hogy a legyek halálos marása ellen nem tud elég védelmet nyújtani az igavonó állatoknak.

A legyek a borossebesi járásban is több embert szurtak meg. Így a Diécs községhez tartozó Zemerápusztán egy asszonyt és egy gyermeket úgy megmártak, hogy súlyos betegen fekszenek és orvosi kezelés alá kellett őket venni.

A főszolgabírói hivatal és a járási állatorvos állandóan ellátják a községeket utasításokkal, amelyek között az is szerepel, hogy a legyek elűzésére rakjon tüzet a lakosság, természetesen a kellő óvatossággal, nehogy a légy pusztítása mellett még tüzkárok is származzanak. Ilyen „füstölést“ végeztek Kiszindia községben is, de a legnagyobb elővigyázatosság mellett is a legyek távoltartására rakott tüzből oly nagy tüzevész keletkezett, hogy két ház az összes melléképületekkel együtt porrá égett. A magasra csapó lángok láttára a tüzevészhez kivonult a buttyini tüzoltóság, amelynek azonban már csak a tűz lokalizálása sikerült, az égő objektumokat nem tudta megmenteni.

Az alispáni hivatalhoz ma érkezett jelentések alapján Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán sürgős fölterjesztést intéz a földművelésügyi miniszterhez, részletesen tájékoztatván a kolumbácsi legyek arad megyei pusztításáról. Az alispáni hivatal már ma a megye összes főszolgabíráival rendeletet közölt, amelyben utasításokat adott a csapás elleni védekezés tárgyában.

Az aradi, pécskai, eleki, kisjenői, borosjenői és világosi járásokban a főszolgabírósa-goktól szerzett értesülések szerint a mai napon még nem tapasztalták, hogy a pusztító rovar tömegei a járások községeiben jelentkeztek volna.

A kolumbácsi légy.

A kolumbácsi légy hamuszürke, erősen sárgán szőrözött légyfaj, hátán 8 fekete vonallal, potrohán fekete hátfoltokkal. Rövid, 10 ízű

csápjai sárgák. Feje lefelé hajlott és csaknem olyan széles, mint a tor. Az átlátszó és napfényben szivárvány színeit játszó szárnyaik a potroh végén jóval túl terjednek. Nevét az Al-Duna mellett fekvő és Szerbiához tartozó Golubác (Galambóc) nevű és most már romokban heverő vártól kapta. E légy életének első legnagyobb szakát mint pete, álca és báb a vízben tölti. A nőtény Magyarországon déli részén, különösen a Bánságban és Szerbiának a Dunával határos erdős vidékein gyorsan rohanó, kristálytisza vizű hegyi patakokba rakja le petéit. A piszkos és nagyobb vizeket kerüli. Május hó végén és június elején mintegy 5—10.000 mikroszkópi kicsinyesű petét rak egy nőtény kis kerek, nyálkás, kocsonyaszerű csomóban a vízben lévő kövekre, fűszálakra, vagy más idegen tárgyra, a nőtény azután elhull. A petékből azután az időjárás szerint — melegebb időben hamarabb, hidegebben később — 2—3 hét alatt kibujnak az álcák, melyek a testük végén levő fűrészfogakkal el látott tapadóval a víz fenekén levő kövek, növények stb. tárgyra alsó lapjaira tapadnak. Ezek a vízben uszó apró mikroorganizmusokkal táplálkoznak, melyeket a vízzel együtt a fejükön lévő, sajátos kerékformájú szervüknek folytonos forgása által előidézett örvényvel hajtának tág szájukba. Április és május elején tömegesen hagyják el a vizeket és miután kikelésük igen rövid időre esik, igen természetesen hatalmas rajok alakjában jelennek meg. Legveszedelmesebb az első raj, míg a 2., illetve 3. az u. n. elkésve kibujó legyeket tartalmazó rajok már kevesebb számuknál fogva nem oly veszedelmesek. Eleinte kikelési helyeiken, a patak mentén, árnyékos helyeken repdesnek, majd rajokba gyülekeznek.

A légáram vitte légytömegek a Duna vize felett 2—4 m. magasságban vannak és valami felhőfoslányhoz vagy ködtömegekhez hasonlítanak. Amint azután az így haladó légyraj Buziáson felül kiér a Duna-szorosból, az ott uralkodó szél tovasodorhatja őket a szélrőzsa minden irányában. A terület, melyet évenként megszoktak látogatni, az időjárás viszonyától, a szelek irányától, erejétől stb. függ. Leginkább Szerbia van kitéve ez állatok pusztításainak. Így évenként átlag 1 millió fr. kárt okoznak a marhaállományban.

Általánosan azt hiszik, hogy e legyek az állat orrán és száján hatolnak be a légcsőbe és a szó szoros értelmében véve megfullasztják, ismét mások szerint még az állat szemén és fülén keresztül agyvelejébe is bejutnak. E feltevések azonban tévesek. A kolumbácsi legyek ugyanis szájszerveikkel szerzik meg éledeleüket és csakis a nőtények azok, melyek csipnek, vagyis melyek éhségüket melegvérű élő állatok vérével csillapítják. Tökéletes szuró és szívó szájrészekkel bírnak, mely erős fűrészszélű és a seb kitágítására szolgáló két felső állkapocsból, kardalaku, fűrészszes szélű és a bőr felmetszésére való két alsó állkapocsból, az ezek közt levő szuró sertéből és az ajkából alakult szipókából áll. Ily hatalmas támadó fegyverekkel ellátva a marhákat egyszerre tömegesen lepik el és a megtámadott állat vérért rohamosan szipolyozzák. Ilyenkor aztán a szegény állat gyorsan beálló vérfogyottságnak, a tömördek bőrszúrás következtében reflexideg ingerlésnek és a szurással együttjáró vérméregzésnek — miután a légy mérges nyálfolyadékot választ ki — vagyis olyan háromféle káros hatásnak van egyszerre kitéve, melyek közül egy is képes lenne az illető állatot megölni.

A kolumbácsi legyek csipése az emberre is veszélyes, csak hogy ő jobban tudja magát védelmezni, azért reája nagy ritkán szokott nálalós kimenetelű lenni. A házi állatok közül is nem mindegyik van egy formán kitéve. Így legkevésbé a ló, mely farkával, bőrizmaival, leheveredéssel képes elüzni őket, a szarvasmarha már jobban, leginkább pedig a bivaly és a disznó érzik meg csipésüket. — A mintegy légy utat tört magának az illető állat szőre közt, mind többen és többen tolokodnak utána, úgy hogy csakhamar egy helyre 50—100 légy is befészkelte magát s az így ilyen csoportban összegyűlt legyek csipése következtében szárazított seben 3—4 cm. nagy és 1—2 cm. magas daganat keletkezik. A daganatok pedig oly sűrűn vannak egymás mellett, hogy egy tenyérnyi területen 3—4 talál-

ható. Midőn azután a legyek teleszívták magukat, tehetetlenül hullnak le az állat testéről és elpusztulnak. Sajátságos, hogy a madarakat nem bántják.

E veszedelmes állatok gyökeres kiirtása, vagy tömeges megjelenésüknek korlátozása teljesen lehetetlen. 20—22 ezer négyszögkilométernyi területen, ahol tenyésznek, minden báb, petét és álcát megsemmisíteni oly óriási munka, mely minden emberi erőt meghalad. A védekezés, mit a Bánságban már régi idők óta sikerrel használnak, a következő: A házi állatokat e legyek megjelenési idejében április 20-tól június 10-ig csak naplemente után hajtják ki a legelőre, de napfeljötté előtt ismét istállóba hazahajtják. Nappal az istálló ajtaja előtt ganajból és nedves galyakból erős füstöt árasztó tüzet raknak, hogy a legyek behatolását megakadályozzák. Ha az állatot munka stb. miatt szabadon kellene tartani, úgy a kevésbé sima szőrű helyeket (fej, nyak, láb, szügy, has stb.) petrolummal, bűdös és avas zsírral, olajjal vagy kátránnyal kenik be és végül, ha nappal legeltetnek, úgy bő vizű patakok mellé hajtják az állatokat, hogy veszély alkalmával azonnal szügyig a vízbe mehessenek és azonkívül a legelőn erősen füstölő tüzet raknak. Sokkal nehezebb ennél a megtámadott állatot gyógykezelti. Ez ellen specifikus szer nem létezik, csak olyan szerek vannak, melyek a lázat és gyuladást hűtik, csillapítják, vagy amelyek a külső káros behatások ellen fedő és óvó eszközül szolgálnak. Ilyenek a hidegvizborogatás, fürdés, tiszta állati és növényi zsírokkal vagy olajokkal való bekenés. 1—2% karbolsav oldat tisztán, vagy szalicilsavval keverve, a mézvíznek és olajnak egyenlő arányú keveréke, az ecetes iszap vagy ecetbe áztatott korpa stb. vel való bekenés és azonkívül az állatot jól kell tartani és gyakran kell hideg, friss és tiszta vízzel megkínálni.

Wekerle a királynál.

Nincs alkotmánybiztosíték.

A felség a választói jogért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 28.

A politikai helyzetről és a fontosabb kormányzati intézkedésekről való referálás végett ma *Wekerle* Sándor miniszterelnök kihallgatáson jelent meg a királynál. Az audienciának azonban más célja is volt, mint a sablonos referálás, nevezetesen az, hogy a kormány rendbe hozza az alkotmánybiztosítékok megrekedt ügyét és informálja a koronát a horvátokkal támadt konfliktus állásáról. Bizonyára szóba kerültek a koronázási jubileumi ünnepek is, de az audiencia eredményéről felhivatalos közlést nem adtak ki.

A kiegyezési tárgyalásokról a kormány — mint emlékeztetés — február végén azt mondotta, hogy huszvéig, vagyis április elsejéig be lesznek fejezve. Csak természetes tehát, hogy május legvégén még azt sem tudni, hogy mikor folytatják a megakadt tárgyalásokat.

Wekerle bécsi utjáról az alábbi távirati tudósítást vesszük:

Bécsből táviratozzák: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ő felsége előtt délutáni fél két óraker különkihallgatáson jelent meg, hogy a szőnyegen levő politikai és parlamenti ügyekről jelentést, illetőleg javaslatokat terjesszen elő. A délelőtt folyamán a miniszterelnök találkozott osztrák kollégájával, délután pedig *Popovics* Sándor dr. államtitkár kíséretében résztvett *Steinbach* dr. volt osztrák pénzügyminiszter temetésén, fakivel éveken át egyetértő

működésben dolgoztak a monarchia két állama pénzügyének rendezésén és akit az idő óta mindenkor szíves emlékülben tartottak. *Wekerle* Sándor miniszterelnök a délután 5 órai vonattal indult vissza Budapestre.

Popovics Sándor államtitkár a *N. F. Pr.* értesülése szerint *Wekerle* Sándor miniszterelnök csak azért vitte magával, hogy vele több, a pénzügyi reszortba való dolgot megbeszéljen.

Egy újságíró a miniszterelnök audienciája után megkérdezte *Wekerle*től, hogy az osztrák miniszterelnökkel folytatott tárgyalásai összefügg-e a kiegyezési tárgyalásokkal. *Wekerle* erre így válaszolt:

— A kiegyezési tárgyalások folytatásának időpontja a két kormány között még nincs megállapítva, de *Beck* báróval legközelebb ismét találkozom és ez alkalommal a tárgyalások folytatásának időpontját is megállapítjuk.

Az audienciára vonatkozólag *Wekerle* kijelentette, hogy neki minden két héten Bécsbe kell jönnie a folyó ügyekről való referálás céljából. A mai kihallgatáson más aktuális kérdések is szóba kerültek.

Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi utjáról a *Nap* jelentése szerint az a hír terjedt el, hogy három kérdést szeretne ezúttal a magyar kormány rendbe hozni:

Az első az *alkotmánybiztosítékok*, amelyekről *Andrássy* Gyula gróf maradása vagy távozása van függővé téve.

A második a *koronázási jubileum* ünnepeinek részletei, amelyeket még csak most fognak megállapítani.

A harmadik a *horvát kérdés*.

Az alkotmánybiztosítékok ügye *nagyon rosszul áll*. A király többször figyelmeztette a magyar politikusokat, hogy nemcsak az alkotmánybiztosítékok vannak a kormány programjában, hanem az *általános választói jog* is és hogy az utóbbinak megalkotása az előbbinek több lényeges pontját feleslegessé teszi. Egyébiránt pedig a király hangsúlyozta, hogy legalább is a tervezetét szeretné látni az általános szavazati jogról szóló törvényjavaslatnak.

A román képviselők *Apponyi* Albert gróf elmaradt bécsi kihallgatásáról azt beszélték a folyosón, hogy a kultuszminiszter szeretne volna minden áron a kihallgatást kieszközölni. Bécsi időzése alatt élénk érintkezésben volt *Daruváry* Géza kabinetirodai titkárral, akitől megkérdezte, hogy miért nem fogadja őt a felség?

— Azért, felelte *Daruváry*, mert a királynak nem tetszik a tanítói törvény.

Apponyi erre ellenvetette:

— Hiszen az előzetes szankciót megadta a felség?

Az előzetes szankciót megadta a király, de a javaslatot a bizottsági és képviselőházi tárgyalások *kiforgatták eredeti mivoltából*, úgy, hogy a megszavazott törvény nem azonos azzal, amely előzetes szankciót nyert.

A nemzetiségi képviselők azt a hirt terjesztik, hogy a király rossz néven veszi a javaslaton tett és a sovén nemzeti törekvéseknek kedvező módosításokat.

A hanyatló Montecarlo.

Nincs többé pénz!

A hidegvérű sziámi király.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 28.

A híres montecarlói játékbank dicsősége, amely tönkretett egzisztenciák és öngyilkosok pénzén épült fel, hanyatlóban van. Az emberek nagysokára ugyan, de rájöttek arra a szomorú tényre, hogy a roulette-en csak veszíteni lehet. Az idei szezonban ugyan szintén sokan ülnek a játszótér zöldre asztala körül, de vagy egyáltalában nem játszanak, vagy pedig csak kisebb összegeket kockáztatnak. A banknak tehát kezd rosszul menni a sora, ami a montecarlói banknak nagyon fájhat, de azoknak cseppet sem, akiknek egész vagyonát beseperre a croupier. A bank lehanyatló dicsőségéről Montecarlo-ból az alábbiakat jelentik:

A játékbanknak az idei szezonban igen gyér volt a jövedelme. Játékosokban ugyan nem mutatkozott hiány, mert a látogatók száma évről-évre nagyobbodik, de józanabb korban élünk, mikor az emberek kevesebbet kockáztatnak. Az elmúlt évtizedek romantikus játékbank hőse, ki egy halom aranyat, vagy egész csomag bankót egyszerre dobott az asztalra, kihalt azóta. Ma tulsúlyban vannak a számító, latolgató játékosok, ceruzával, jegyzőkönyvecskével a kezökben, kik ugyan csalahatlan biztosságukkal szintén letörnek, de csak hetek, hónapok után.

Fölötte bénító hatással voltak a játékbanküzletre az oroszországi zavargások. Az oroszok régebben szép számmal fordultak meg Montecarlóban és játszmáikban nagy összegek forogtak kockán. Ha mindent elvesztettek, akkor előkelően föbelőtték magukat, a lapok pedig nagy zajt csaptak, miáltal a játékbank a leghatásosabb ingyen-reklámhoz jutott. Jó ideje már, hogy mindennek vége. A játékbank kezelősége mindenképpen azon fáradozik, hogy látogatóinak a termekben való tartózkodást kellemessé tegye. Az utolsó szezonban négy új roulette-termet rendezett be, jó szellőzéstől gondoskodik, óvintézkedésekkel gátolja meg a tulsufolást, — de mindez csak az üzembőltségeket fokozza, ám a játékosokat nem tudja rávenni, hogy kopott öfrankosaik helyett aranyakat vagy bankjegyeket szórjanak a zöld asztalra.

Az április 30-án lezárt 1906/7 es üzleti év „csak” 20 és félmillió frank tiszta nyereséget hozott, míg az utolsó párisi világkiállítás idejében 32 millió frank volt a nyereség. A szállodások és kávéháztulajdonosok is arról panaszkodnak, hogy nagy a konkurrencia s így nem lehet a régi szép bevételekre számítani. Az egyedül rendkívüli vendége a tavasziidénynek a *sziámi király* volt, ki azonban nem lakott se Nizzában, se Montecarlóban, hanem San-Remóban. A játéktermeket is meglátogatta és megszemlélte a roulette és trente et quarante asztaloknál folyó játékot. De sem a király nem játszott, sem kíséretéből egy is. Csak tartalmas műremekek iránt van érzéke. Evvel nem szolgálhattak a Rivierán.

A monacoi hercegség üzletvilágának mély fájdalomra jelentik, ma az ujságok, hogy a sziámi király Firenzében félmillió értékű festményt és szobrot vásárolt. Kétségtelen, hogy a király egyáltalán nem ismeri a hercegség jelmondatát, mely így szól:

En Monaco a szirttetón vagyok.
En nem vetek, nem aratok,
De enni mégis akarok!

Ha valamennyi rivieralátogató úgy gondolkodnék, mint a sziámi király, akkor Monaco és Montecarlo nemsokára nem tudná megkeresni a betevő falatot és nem volna haragnivalója. Ezalatt török a fejüket a játékbank hivatalában és a monacoi kormánypalotában, hogy készüljenek valamin, ami a játékosokat magasabb tételekre ösztökélné. Minthogy a bank, matematikai pontossággal átlag minden tét után egyhetvenharmad, illetőleg egy harmincheted részt zsebel be, aszerint, hogy chances simples-re vagy egyes számokra játszanak, a tétel nagyságára a bank biztos nagyobb nyereségét vonná maga után.

Eddig a valami mesebeli összegeket nyerő csodás játékosokról vagy valami csalahatlan új játékmódról szóló új ujságírók jótékony hatással voltak a bank üzletmenetére. Ha ez a módszer most nem válna be, akkor valószínűleg a roulette-játéknál a legkisebb, öfrankos tétet 10 frankra kell majd felemelni.

A fehérség divatja.

Párisi levél.

Páris, május 24.

Furcsa idöket élünk. A tavasztól elestünk az időjárás kegyetlen szeszélye folytán; a téli örömeiket kinyújtottuk ilyenformán ameddig csak lehetett s most, ahelyett, hogy végre betelve az örömmel, pihenni mennénk, ott folytatjuk, ahol el sem hagytuk és mulatunk — mulatunk, mintha ez lenne egyetlen kötelességünk.

Egyébként nehogy azt higgyék, mintha valam különös gyönyörűségünk telnék ebben a mulatságban; minden az új, a szép tavaszi ruhák kedvéért történik. Amikor a sok himzett meg csipkés ruha megjelenik akár a Boisban, akár valamely kerti ünnepélyen, versenyen stb., még mi asszonyok is megtelünk gyönyörűséggel. Csak az a kár, hogy hölgyeink nem szivlelik meg azt, hogy a világon a legszebb ruha a fehér, különösen ilyenkor, amikor a természet maga annyi csudaszép színben pompázik. Ha az égből kerülne le hozzánk valaki rendező, aki elrendezze a világ színpadát, az bizonyára eltánná tőlünk a mindenféle tarka színt s a természetbe úgy illesztene bele bennünket, fehérnek — szépeknek.

Leirok egy pár fehér ruhát, amelyek bár nagyon egyszerűek, de éppen azért könnyen megszereshetők és mégis szépek. Az egyik princesszabású uszályos fehér kashmir ruha, széles angol himzéssel az alján. A himzés elől kihegyesedik egészen a szoknya aljáig s hátrafelé szélesedik ki. Fehér csipkebluz, amelyet lila selyemmel bélelt, himzett zeke takar. A zeke ujjá csak olyan, mint egy fodor s elől halvány lila selyemszalaggal van összefűzve. Hozzá széles fehér szalmakalap, halvány lila és fehér struccotlallal díszítve.

Nagyon szép fiatal leánynak a fehér pikéruha, amelynek a készitési módja igen egyszerű. A szoknya széles hajtokákba van berakva, a bluzszerű derék pedig gazdagon van díszítve irlandi csipkével. Fehér szalmakalap, melynek egyedüli díszje két nagy rózsza; egy a kalap karimája felett, a másik alatta. Övnek nagyon szép az aranyöv, de szép a tetszés szerinti színben megválasztott szalagöv is, csak az a fő, hogy a színek halványak legyenek. A vállpántos szoknya még nagyon tartja magát. De ez természetes is. Viseletnek nagyon kecses és lehetővé teszi nekünk azt, hogy minél tovább ragaszkodhassunk a mi nagyon kedves divatunkhoz: a bluzdivathoz. Minden derék meleg nyáron és ezen nem változtat az, hogyha a legelőnyösebb szövethöz varrják is. Ellenben a bluz! No hát ha az letűnik egyszer a divat egeről, pótolhatatlan lesz, hacsak nem térünk vissza a régi görög viselethez, amely még ennél is könnyebb és lengőbb. Ám reméljük, hogy a bluz — bluz marad

örökké; csipkés és himzett — habos és könnyű. Egy szép bluz még a viselőjének a szépségét is növeli. Frissességet, üdéséget ad az arcnak — ez pedig nagyon fontos dolog ám.

No meg aztán a fehér köpenyt se felejtjük el. Készítik kínai selyemből, irlandi csipkéből és a csudaszép, de nagyon drága cluny-csipkéből is olyformán, hogy a habos, könnyű selyemszövetbe clunycsipke betéteket illesztnek. A kalap mind fehér vagy aranyárga; sok virág, toll, szalag- és tülldíszszel. Az új mind rövidebb s így persze csak a hosszú keztyű járja. Gyönyörű az áttört selyemkeztyű, a szebbnél-szebb csipkés mintájú, de ennek a fajtának megvan az a hátránya, hogy nem védi meg eléggé a kezet. Pedig, hölgyeim, szivleljék meg azt, hogy az arc annál szebb, ha barnapirosra festi meg a nyári nap s a tengeri levegő; de a kéznek mindig nagyon gondozottnak és nagyon fehérnek kell lennie.

Yvette.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi főgimnázium majálisa. Holnap tartja az aradi kir. főgimnázium ifjusága majálisát a Városligetben. Az ifjuság reggel nyolc órakor vonul ki a vaggongyári zenekar kísérete mellett a városligetbe. A délelőtti folyamán a tanulók a vaggongyár előtti mezőn különböző versenyeket mutatnak be. Ezután lesz a diák képviselő választás. Ebéd után következik a díjak kiosztása és a mandátum átadása. Délután négy órakor veszi kezdetét a tánc a köröndben, amelyet este kilenc órakor a városligeti vendéglő nagytermében folytatnak.

Batthyány — vasutminiszter.

Miért kellett Ludwighnak mennie?

A türelem rózsát terem.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 28.

A minap megirtuk, hogy Ludvigh Gyulát, az államvasutak elnökigazgatóját néhány vezető koalíciós politikusnak aknamunkája annyira elkedvetlenítette, hogy benyújtotta az állásáról való lemondását. Ennek senkisémet örült jobban, mint éppen az intrikusok, köztük legfőképpen Batthyány Tivadar gróf, aki most már egyengetheti az utat, amelyen ő az elnökigazgatói székre kerül. Erős versenytársa volt neki Kossuth Lajos Tódor, az olaszországi vasutigazgató, akit már régebben is sokan igen szívesen láttak volna itthon vezető állásban. De Kossuth Lajos Tódor mint már az előző alkalmakkor, úgy most is vonakodik hazájába visszatérni.

Igy azután az egyetlen felkapott jelölt a díszes és nagy javadalmazású állásra Batthyány Tivadar gróf, aki most egy fővárosi lap értesülése szerint ahoz köti az állás elvállalását, hogy abban a kereskedelmi kormánytól független jogkört és miniszteri címet kapjon. A kormány hír szerint ebbe bele is megy és a vasuti hajózási, posta és távirat ügyeket mind a létesítendő új vasutminiszterium ügykörébe utalná át.

Batthyány Tivadar vasuti miniszterségéről következőket táviratozza budapesti tudósítónk:

A B. N. arról értesül, hogy a Ludvigh Gyula államtitkár lemondása által megüresedett Máv. elnökigazgatói állásra ma már csak egy komoly jelölt van: Batthyány Tivadar gróf. Amíg Kossuth Lajos Tódor nevét szintén a jelöltek közt emlegették, megelégedett volna az állás-

nak elnökgazgatói címmel való elfoglalásával is. Tekintettel azonban arra, hogy Kossuth Ferenc testvére nem volt hajlandó elfogadni a neki újból felkinált elnökgazgatói címet, Batthyány Tivadar versenytárs nélkül maradt.

Sőt most már ő került felül s abban az édes álomban ringatva magát, hogy nála Magyarországon ezidőtájt alkalmasabb ember nincs erre a magas méltóságra, követelésekkel is állt elő. Természetesen hajlandónak nyilatkozott elfogadni a zsiros állást, de csak bizonyos feltételek mellett. Mindenekelőtt miniszteri címet és jelleget s a címhez egy vasuti miniszteriumot kívánt. Igaz, hogy ezt már régebben is óhajtották, sőt igen gyakran volt szó arról, hogy a közlekedésügyet kihatározzák a kereskedelmi tárca ügyköréből, de csodálatos, hogy ez most lett aktuálissá, amikor Batthyány Tivadar gróf teljesen versenytárs nélkül áll s mikor köztudomású, hogy neki is nagy része volt abban, hogy Ludvig Gyula távozása bekövetkezzék.

Batthyány Tivadar kívánságait pedig ugylátszik, teljesíteni fogják. A kormány egy cseppet sem idegenkedik a vasuti miniszterium eszméjétől s tekintet nélkül a tetemes költségekre, amelyekkel az ilyen nagyarányú átalakítások járnak, valószínűleg rövid időn belül testet is ölt, élén Batthyány Tivadarral. Az új miniszterium ügykörébe a vasuti ügyeken kívül a hajózási, posta- és távirda ügyeket is átvinnék a kereskedelmi tárca keretéből.

A király, a király!

★

Bródy Sándor valaha megírta, hogy 1848 tól az olasz háborúig és Königrätzig hány ember vesztette el az életét azért a jóságos arcú, világoskék szemű urért, aki akkor fiatal, nagyon fiatal volt s akit akkortájt csak úgy emlegettek: a császár, a császár! Kegyetlen idők kegyeletnélküli emlékeiről írt a szertelenségében is nagy magyar író. És most, alig néhány év után ismét ott áll az előtérben az uralkodó alakja. Ma már nem úgy, mint akár csak két esztendeje is. Nem mint a rideg tagadás megszemélyesítője, egy nemzet kívánságainak gátja. Negyven esztendeje maholnap, hogy megkoronázták s ime, most áll az ország elé a maga szeretetteljes, igaz mivoltában: a király, a király!

Mondják: fáradt. Mondják: nem jön Budapestre. Mondják: nem akarja megadni az alkotmánybiztosítókat. A hol most a hatalom urai tömjénezgetik magukat, onnan indul ki a hír: a király nem akarja a magyarság szíve dobbanását megérteni. Szidják Bécsset és mikor egy betartandó program pontjait kell teljesíteniök, kiválszják a maguk szájaize szerint valót. És mert az uralkodó az ő kívánságait teljesítését a maga kívánságainak teljesítéséhez köti, azt mondják: Nem enged a császár! A császár!

Fáradt. Hihető ez is. A királyok is megöregszenek s nem tart örökké az idő, mikor ruganyos léptekkel haladnak végig a peronon. Öreg, törődött ember lesz a milliók urából is. Nem jön Budapestre, mert fáradt. És amikor rekriminálják, hogy az uralkodó a maga negyven esztendősi jubileuma alkalmából nem jön a magyarok közé, elfelejtik, hogy itt nincs rekriminálni való. A magyar udvartartást, amely valaha

a mai hatalmasok elsőrendű programpontja volt, senki sem emlegeti. Pedig ehhez elvitathatatlan joga volna a nemzetnek, ezt föltétlenül követelhetné az ország. Éppen olyan föltétlenül, mint amilyen föltétlen joga egy előregedett, törődött embernek, hogy pihenjen és hogy akkor kerülje el egy nagyszabású ünnep nehéz fáradságait, amikor szükségét érzi a pihenésnek. De a magyar udvartartásról nem esik szó, ellenben fáj, hogy nem jön Budapestre a fáradt öregember: a király, a király!

Panaszolja: nem akarja megadni az alkotmánybiztosítókat. És aki figyelmes tárgyilagossággal nézi a dolgok folyását, kénytelen elismerni, hogy ebben a megtagadásban több a szeretet, mint a hatalmi eszközökhöz való ragaszkodás. A király azt mondja, hogy legelőször a legfontosabb alkotmánybiztosítókat: az általános, titkos választói jogot akarja látni. Egy király, aki jogokat erőszakol a népére, akit nem riaszt vissza, hogy Ausztriában nem az ő szájaize szerint nyilatkozott meg a népakarat: ilyesmit még nem jegyzett fel a história. Ennek az öregembernek csodálatosan látó szemei vannak: szinte szokatlanként egy uralkodónál. Nem ad alkotmánybiztosítókat, hanem a papíralkotmány helyett ad igazi alkotmányt, a népben élőt. Ez a tény egymagában expiálja mindazt, amit a császár valaha Magyarországra ellen vétett. De azért a császár mégis: a császár.

Uralkodók, különösen az osztrák császárok és magyar királyok között vajmi ritkán akadt olyan, aki megértette volna a népet és a kort. Amíg éltek, lojális fejjel mindegyiknek bőven volt része, de szeretni nem igen szerették őket. Most végre akadt egy öreg ember, aki megértette a kort, és ennek is megvan a tragikuma: őt nem érti meg a népe. És amíg Darányi Ignác a népszerűség aranyhullámaiban fürdik: a Burgban ott ül a kegyetlen ember, aki nem ad alkotmánybiztosítókat, csak akkor, ha már meglesz a nép alkotmánya. A király, a király!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Sétahangverseny a tárlaton.

Arad, május 28.

Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat tavaszi kiállításának első sétahangversenye csütörtökön délután öt és nyolc óra között lesz. Eredetileg ugyan szerdára tervezték a hangversenyt, de a rendezőség a gimnázisták majálisára való tekintettel lemondott erről a tervéről. A csütörtöki zeneestélyen a házi zene-kar Zeller Sándor karmester személyes vezetésével működik közre. A sétahangverseny iránt a társadalom minden rétegében máris széleskörű érdeklődés nyilvánul meg.

Érdekes ujtásként említjük meg a tárlat rendezőségének ama nagy áldozatokkal járó intézkedését, hogy a műtárgyakat ezentúl részletfizetésre is lehet vásárolni. Az érdeklődőknek ezirányban készséggel ad felvilágosítást a társulatnak a tárlaton levő megbízottja.

A vásárlási kedv egyre növekedőben van. Nap nap után újabb eladások történnek, amelyeknek közvetítését a társulat igazgatósága látja el. Amint az előjelek s a tárlat nagy látogatottsága mutatják, a művész-társaság első kiállítása szép sikerrel fog végződni. A tárlatot még csak néhány napig lehet megtekinteni, mert *hétfőn reggel* már bezárják a kiállítás kapuit.

* A zene-konzervatórium évről-évről vizsgái. Az aradi zene-konzervatórium most tartja évről-évről vizsgáit, amelyeken a növendékek bemutatták zenei készségüket. A mai estélyen valamennyi növendék: Rátvay Anna, Ebeczky Gabriella, Weil Magda, Hopp Elza, Montág Erzsébet, Löwy Rózsi, Wagner Janka, Halmi Mariska, Najmányi Margit, Weisz Arnold, Bayer Emil, Goldzieher Pál, Ungár Imre, Szántó Béla, Kánya Gyula és Bayer Leó kiváló zenei tudásukról és ügyes játékukról tettek bizonyosságot.

Kubakávé eset.

— A cselédtörvény ügyéhez. —

Grünspann Edömér köz- és pártlósatós a következő levelet intézi a nagykereskedőhöz:

— *Miután a kubakávé elfogyott, küldjön azonban két mázsát, mivel azonban a feleségem épp most mondja, hogy még van belőle, hát ne is küldjön.*

A cselédtörvény tárgyalásánál egy elégedetlen a folyosón:

— *Mondhatom nektek, hogy ez a törvény nem kell se testemnek, se lelkemnek. Nem tartom elfogadhatónak. Miután azonban Mezőssy éppen most üzeni, hogy szavazni kell, a törvényt mégis elfogadhatónak tartom. Megyek szavazni...*

Merénylet egy kislány ellen.

A bestiális cigány.

Két és fél évi fegyház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 28.

Joanovics János ottlakai cigány valóságos típusa a gonosztevőnek. Sánta, pupos s az arckifejezése olyan, hogy az ember hátán végigfut a hideg arra a gondolatra, hogy ezzel a félig emberi formába bujtatott szörnnyel éjjel és egyedül találkozhatik. A rabruha, amelyet ma az aradi törvényszék tárgyalása alkalmával viselt, még annyira, amennyire elfogadhatóvá tette ezt az alakot, aki ősz fejjel egy kislány ellen elkövetett merénylet miatt került a vádlottak padjára.

Az eset Ottlakán ez év március 25-én történt. A nyomorék ősz ember cukorral, igérettekkel elcsalt egy falubeli *kilencéves leánykát* s kint a faluvégén arra akarta bírni, hogy vele szeretkezzen. A leányka kétségbeesetten védekezett a merénylet ellen, de a nyomorék erősebb volt s végrehajtotta aljas tervét. A dolog csak harmadnapra derült ki, amikor a leány szülői előtt gyanussá vált a kisleány folytonos siránkozása. Vallatásra fogták s miután megígérték neki, hogy nem bántják, mindent bevallott. Gyorsan orvost hívtak, aki megállapította, hogy a gyermek merénylet áldozata, sőt még valami undok betegséget is kapott. A gondos ápolás nem használt, a leány nyomorék lett s a mai tárgyaláson, ahol tanuként jelent meg, megesett az ember szíve, mikor ezt az összenyomorodott teremtet látta.

Ma ítélkezett az aradi törvényszék az elvetemült cigány felett, még pedig tekintettel a vádra, zárt tárgyaláson. *Köller János* kir. táblabíró elnökölt, a vádhatóságot *Fikler Károly* dr. ügyész képviselte. A zárt tárgyalás körülbelül egy óra hosszat tartott, amely után az elnök ismét nyíltan jelentette ki a tárgyalást és kihirdette az ítéletet.

A törvényszék a bestiális embert bűnösnek mondotta ki a fejletlen leány erőszakos megbecstelenítéseért s ezért *két és fél évi fegyházzal* sújtotta.

Az ítélet jogerős.

A lojalis szocialisták.

Tüntetés a király mellett.

Százezer munkás a főváros utcáin

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 27.

Másfél évvel a parlament előtti nagy tüntetés után ismét impozáns látványban lesz része a főváros lakosságának. A budapesti szociáldemokrata szakszervezetek azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a királynak Budapestre való érkezésekor *százezer munkást és munkásnőt vonultassanak fel* azokon az utcákon, amelyeken a királyi fogat elhalad. Ez a fegyelmezett, hatalmas tömeg szívvel-lélekkel tüntetne a király mellett, éltetvén a felséget és az általános választói jogot, amelynek megalkotását a király tette kötelességévé a parlamenti többségnek.

A terv szép és érdekes; kivitele elé nem gördíthet akadályt sem a kormány, sem Boda Dezső, mert hiszen a lojalis érzelmeknek tüntető demonstrálását a munkástábornak is meg kell engedni.

A király jövetelénél tervezett tüntetésről az alábbi táviratot kapjuk:

Bécsi beavatott politikai körök révén a magyar politikusok körében is elterjedt az a hír, hogy *a király nem is fog Budapestre jönni*, még a koronázási jubileumra sem, mert fáradt és kedvetlen.

Ha azonban a király mégis eljönne a magyar fővárosba, úgy a B. N. értesítése szerint érdekes üdvözlésben lesz része Budapesten. A fővárosi szociáldemokrata munkások között ugyanis az a terv merült föl, hogy június 5-én, amikor a király Budapestre érkezik, a munkások a szakegyletekben gyülekeznek s onnan kivonulnak arra az utvonatra, amelyen a király a vasutról a várban levő királyi palotába hajt és állást foglalának az út két oldalán. A munkások így tömör kettős sorfalat állanak a Váci-köruton, az Arany János-utcán, Ferenc József-téren és Albrecht-uton s amikor a király elhalad a munkások mellett, a sok ezer ember lelkes tüntetést fog rendezni, még pedig úgy, hogy *éltetvén a királyt és élteti az általános választói jogot*.

A szociáldemokrata-párt maga ebben az ügyben valószínűleg nem fog határozatot hozni, hanem hallgatólag tudomásul veszi és türi, hogy a szakegyletek ezt a demonstrációt előkészítsék és megcsinálják.

HIREK.

— **A hadbírák stenografáljanak!** Budapest-ről táviratozzák: *Schönaich* közös hadügyminiszter nemrégiben elrendelte, hogy a cs. és kir. hadbírák és hadbíró-jelöltek *kötelesek a gyorsírást elsajátítani*. A rendelet úgy intézkedik, hogy az osztrák honosságú hadbírák és jelöltek a német gyorsírást, a magyar honosok pedig a magyar nyelvű tanulják. Nagyobb állomásokon külön tanfolyamokat rendeztetett a gyorsírást elsajátítására. Így Budapesten a német gyorsírást *Melczér Gusztáv* főhadbíró, a magyart pedig *Erdélyi Zoltán* dr. hadbíró-jelölt adja elő.

— **A vízvezetéki társaság felebbezése.** Az aradi törvényszék tudvalevőleg megsemmisítette az aradi vízvezetéki részvénytársaságnak az 1907. évi rendes közgyűlésen hozott ama határozatát, amely az 1906. évi nyereséget 91054 K. 10 f.-ben állapította meg. A vízvezetéki részvénytársaság tegnap e határozat ellen felfolyamodást adott be, amelyet *Heller Mór* dr. törvényszéki bíró, cégelőadó a közeli napokban terjeszt fel a nagyváradi kir. ítélőtáblához felülbírálás végett.

— **Nessi Pál Amerikába megy.** Budapest-ről táviratozzák: Néhány hét előtt *Nessi Pál* dr. volt országgyűlési képviselő tudvalevőleg Amerikába szökött. Nessinek 10 éves fiát *Nessi Gyula* kéményseprőmester, a megszökött ügyvédnek bátyja vette magához. A kis fiu tegnap apjától levelet kapott, amelyet *Nessi* egy angol hajóról írt. *Nessi* levelében megírja, hogy Londonban próbált állást kapni, de ez nem sikerült és most Amerikába megy. Ha ott boldogul és tisztességes jövedelemhez jut, úgy maga után hozatja a fiát. De ha nem talál kenyérkeresetet, úgy visszajön Budapestre és leüli a törvényszék által kiszabott börtönbüntetését.

— **Öngyilkosság dinamitpatronnal.** Felsőbányáról táviratozzák: *Millár József* felsőbányai bányatulajdonos ma öngyilkosságot követett el. Régi betegség gyötörte és ezért szánta magát az öngyilkosságra, amelyet rendkívül eredeti módon hajtott végre. *Millár* elővett egy dinamitpatront, letette a földre, meggyújtotta s azután maga is a földre feküdt, úgy, hogy a feje az égő patron fölé került. A következő pillanatban fölrobbant a dinamit és *darabokra tépte a bányatulajdonos fejét*. *Millár* nagy családot hagyott hátra.

— **Megőrült realiskolai tanár.** Budapest-ről táviratozzák: *Kőrössy László*, a Markó-utcai főrealiskola egyik legrégebb tanára ma földszinti lakásán dühöngeni kezdett, majd kiugrott az ablakból. A járókelők bevitték a lakásba, ahonnan a *Schwartz*er intézetbe szállították. Itt az orvosok kijelentették, hogy *Kőrössy* gyógyíthatatlan beteg.

— **A léghajó magyar föltalálója.** Budapest-ről táviratozzák: *A Nap* néhány hónap előtt megírta, hogy *Schwarz Dávid* magyar származású mérnök találta föl azt a rendszerű léghajót, amelylyel most *Zeppelin* gróf bámulatba ejti a világot. Az estilap sze int *Zeppelin* legutóbb megjelent *Schwarz* özvegyénél és kijelentette neki, hogy azt a 3000 márka évjáradékot, amelyet már eddig biztosított neki, a jog elismeréséért, még 1000 márkával fölemeli abból a célból, hogy az özvegy a találmány kihasználása körül ne csináljon neki nehézséget.

— **A román püspökök fölrata a királyhoz.** Az aradi *Tribuna* jelenti, hogy *Metianu* metropolita már döntött a trónhoz való apellálás dolgában. A zsinat által ajánlott ama két alternatíva közül, hogy a román főpapok személyesen, vagy pedig fölirattal járuljanak a trón elé, a metropolita az utóbbit választotta. A metropolita a föliratot már elkészítette és aláírás végett elküldte az aradi és karánsebesi román püspököknek. Ma vagy holnap a föliratot felküldik Bécsbe ő felsége kabinetirodájának. A püspökök a föliratban a többi között azt mondják, hogy *Apponyi* törvényjavaslata meg akarja semmisíteni a román nemzeti kulturát és konfiskálja a román népnek azt az emberi jogát, hogy fiait úgy nevelje, a hogyan jónak látja. A fölirat végén apellál a király atyai jóságára és kéri a felséget, hogy a törvényjavaslatot ne szen-

sesítse. Az aradi lap hire szerint a püspökök fölirata már meg is érkezett a kabinetirodába. A *Tribuna* megjegyzi, hogy *Apponyi* a népoktatási törvények szentesítése ügyében még nem volt kihallgatáson a királynál.

— **Felmentés után háromévi börtön.** Tavaly márciusban, Világoson a két *Vank* testvér egy korcsmai verekedés alkalmával agyonverte *Klirk Istvánt*. Az aradi törvényszék az idősebbiket egyévi börtönre ítélte, a fiatalabbikat azonban felmentette, miután vele szemben az ügyész elejtette a vádat. Felebbezés folytán tegnap tárgyalta az ügyet a nagyváradi tábla, amely a fiatalabbik *Vankot három évi börtönre ítélte*.

— **Üsd az ujságíró!** *Gyuláról* táviratozzák: A kuria *Palatinus* József békéscsabai hírlapíró *Berényi Ármín* dr. gyulai ügyvéd kérelmére nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt az alsóbb bíróságok pénzbüntetést kiszabott ítéleteinek megváltoztatásával *14 napi fogházra ítélte*.

— **Eszék árvízveszedelemben.** *Eszék-ről* táviratozzák: A megáradt *Dráva* vize ma éjjel az *Eszékkel* szomszédos *Révfa*lu község határában *átszakította a védgátat*, minek következtében úgy a helyiséget, valamint *Eszék* északi részét *árvízveszedelem fenyegeti*. A gátépítési munkálatokra egy század utászt küldtek ki. Különben a víz a legutóbbi három nap óta 30 centimétert apadt.

— **Zátonyra jutott gőzös.** *Montevideo-ból* táviratozzák: A *Nagapare* norvég gőzös a nagy viharban *Zátonyra* jutott és *elsüllyedt*. *Tizenegy ember életét vesztette*.

— **Halálos baleset.** Budapest-ről táviratozzák: A *Margit* körút 8. számú háza előtt ma megrendítő baleset történt. Az első emeleten levő utcai lakásban lakik *Maron Hugó* dr. törvényszéki jegyző, akinek *Ervin* nevű 3 éves fiacskája fölmászott az ablakra és onnan oly szerencsétlenül esett le az utca kövezetére, hogy összezúzta magát. A kis fiut haldokolva az Irgalmasok kórházába szállították.

— **Az árvaház ülése.** A városi árvaház igazgató-választmánya ma délután *Varjassy* Lajos polgármester elnöklete alatt ülést tartott, melyen első sorban a szokásos folyó ügyeket tárgyalták le. Majd az alkalmazásban levő cseledek fizetését emelték. Elfogadták az igazgatónak azon javaslatát, melyet a kiadandó és tovább képzésben részesítendő növendékekre vonatkozólag előterjesztett. Megállapították az ez évi III-ik negyedévi költségvetést, továbbá letárgyalták az 1908. évre egybeállított költség-előirányzatot is.

Jelen voltak *Varjassy* Lajos polgármester elnöklete alatt: *Bing Vilmos*, *Domonkos Lajos*, *Hoffmann Antal*, *Kohn S. N.*, *Kovács Vince*, *Kossuth Pál*, dr. *Posgay Lajos*, *Salacz Gyula*, dr. *Tisch Mór* és *Balázs Ferenc* árvaház igazgató.

— **Fiatal tolvajok.** *Leskovics Samu* 15 és *Katrangir Béla* 13 éves csavargók a legutóbbi időben abból pénzeltek, hogy az előkelőbb aradi házak lépcsőházaiból a szőnyegeket lefogó rézrudakat ellopkodták. Több háztulajdonos feljelentése alapján ma elfogta őket a rendőrség és megindította ellenük az eljárást.

— **Egy iskola ujjaalakítása.** *Kevermes*ről írja tudósítónk: *Kevermes* község elöljárósága elhatározta, hogy a régi iskolaépületet renováltatja és erre a célra 13,000 koronát szavazott meg. Az építkezéseket még az idei nyári nagyvakáció alatt befejezik.

— **Tűz.** *Kevermes*ről írja tudósítónk: *Vasárnap* este *Tóth Ferenc* földmivelő háza a melléképületekkel együtt porig égett. A kár biztosítás útján megtérül.

— **A Kugler.** Két szép fiatal nő ült a Ház karzatán és titokban *Kugler-süteményt* evett. Az egyik nő valahogy kiejtett a kezéből egy darab *Kuglert* s az egyenesen az ülésterem leghátulsó pad-sorában ülő *Nagy Barna* 48 as képviselő fejére

esett. Nagy Barna meglepetve kapott fejéhez, kibontotta a lehullott kis bombát s mikor látta, hogy sütemény van benne, nyugodtan megette. Jó volt a Kugler s Nagy Barnának ekkor eszébe jutott, hogy meg is kellene ezt köszönni valakinek. Felnézett a karzatra és udvarias felhajlással köszöntö meg a két hölgynek a pompás csemegét. A hölgyek mosolyogtak s Nagy Barna ezt gondolta magában:

— Ugy látszik, szívesen adták!

Amire fogott egy papirlapot és ráírta:

Még kérek egyet!

Ezt a cédulát aztán felmutatta a barátságos hölgyeknek.

— Tüz Medgyesegyházán. Tegnap délelőtt Sztrehaszki György medgyesegyházi ujteleni lakos istállója kigyulladt és csakhamar a lakóházra is átcsapott a tűz. Sztrehaszkiék éppen a piacon voltak, s mire a szomszédok a tüzet észrevették, a ház már menthetetlen volt. A tűzvizsgálat megállapította, hogy a tűz valószínűleg gyújtogatás eredménye. Sztrehaszki György két gyermeke, Judit és György ugyanis gyufával játszottak az istállóban s egy eldobott égő gyufától tüzet fogott a szalma, s néhány perc alatt lángban állott az egész istálló. Szerencsétlenség nem történt.

— Birtokcsere. Az aradi kir. törvényszék telekkönyvébe az elmúlt héten a következő változásokat jegyezték fel: Szegfű Jakab eladja az aradi 1600. számú tjkvben felvett Kósár-utca 13. sz. házat 2000 koronáért Szegfű Rózáknak. — Deutsch Bernát eladja az aradi 127. sz. tjkvben felvett Óvár-utca 5. sz. házat 15000 koronáért Löwenstein Lajosnak. — Lucsán Tódor és neje Boksa Aurélia eladják az aradi 6791. sz. tjkvben felvett szántót 1200 koronáért Tyirityán Györgye alui Manuillának.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznl. 201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Hivatalvizsgálat az ügyészségen. Sztaniszlóvszky Adolf nagyváradai főügyész ma befejezte az aradi királyi ügyészségen a hivatalvizsgálatot. A vizsgálat egy hét előtt kezdődött s a főügyész mindent a legnagyobb rendben talált. Tegnap Sztaniszlóvszky Adolf tiszteletére Szakolczay Lajos dr. kir. ügyész ebédet adott, amelyen az ügyészség összes tagjai és Köller János táblabíró vettek részt. A főügyész a nap folyamán vissza utazott Nagyváradra.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. K. (Arad.) On csókokba fogad?! Csupa irigységtől sem tudjuk, hogy mi volt azon a farsangi bálon a karzatjegy ára.

K. L. (Arad.) Az a rovat minden közérdekű felszólalásnak nyitva van. Nem kutatjuk, hogy az illetők lapunk előfizetői e?

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, május 28.

Az eső, mely a termés esélyeit még mindig befolyásolhatná — késik.

A múlt heti esőzés is sokat lendített az egyes gabonaféléken, úgy, hogy a mezőgazdasági helyzet az utolsó napokban javult.

A gabonaüzlet csendes, az irányzat nyugodt. A mai piacon eladásra került:

500—600 mm. buza 9.20—30.

300—400 mm. tengeri 5.20—30.

Névtelen jegyzés:

Zab 7.20.

Rozs 6.80.

Arpa 6.30.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 28.

Amerika 1/2 magasabb. Kevés forgalom. Változatlan árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre	10.41—10.42	10.30—10.31
Zab októberre	7.02—7.03	6.96—6.97
Rozs októberre	8.72 8.73	8.62—8.63
Uj tengeri	6.06 6.07	5.94—5.99

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	659 —
Magyar hitelrészvény	759 75
Déli vasut	124 50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 28. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogramm terjedő sulyban 138—140 fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 140—141 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban 141—142 fillérig; könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 141—142 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Sertéslelészám: Május 25. napján volt készlet 31,660 darab, május 26. napján főlhajtatott 1128 darab, május 26. napján elszállított — 88 darab, május 27. napjára maradt készletben 32,700 darab.

A hírtott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Május 28. —

Központi szálloda. Rosmann Rikárd mérnök Bécs. — Fenyves Adolf biztosítási főellenőr Budapest. — Winterstein Jakab kereskedő Bécs. — Heverdie Lajos kereskedő Budapest. — Rosenfeld Gábor kereskedő Bécs. — Deutsch Miksa marha kereskedő Budapest. — Steiner Lipót kereskedő Budapest. — Adler József kereskedő Budapest. — Handl Mór kereskedő Nagyvárad. — Rosenfeld Rikárd mérnök Szeged. — Sebestyén Samu dr. ügyvéd Budapest. — Szendrő Sándor kereskedő Budapest. — Demkó Miklós joghallgató Nagybecskerek. — Kovalek József szőlőbirtokos Turang. — Trey Jakab kereskedő Budapest. — Pfeifer Jenő kereskedő Budapest. — Miltonovics N. dr. ügyvéd Pancsova. — Martha Sándor dr. ügyvéd Lippa.

Fehér Kereszt szálloda. Junk Vilmos ezredes Bécs. — Reisz József főintéző Temesvár. — Vertán Péter belügyminiszteri titkár Budapest. — Sztankovics György kir. főmérnök Zombor. — Révész Károly mérnök Budapest. — Tarján Sándor mérnök Budapest. — Koren Pál jegyző Nyitra. — Kelemen Károly könyvelő Facset. — Szabados Tivadar nyomdász Szeged. — Baray Istvánné és leányai Szeged. — Vas Géza hivatalnok Szabadka. — Milkó Aladár Kecske-mét. — Szántó Pál hivatalnok Brassó. — Horváth Lajos és neje Brassó. — Hoffmann Simon kereskedő Nagyvárad. — Bilics Zsigmond hivatalnok Szászrégen. — Hegedüs György hivatalnok és családja Szászrégen. — Szücs Ferenc igazgató Lugos. — Somogyi Lajos birtokos Debrecen. — Bodó Zoltán utazó Frankfurt. — Kirach Benó utazó Olstau. — Schnitzler Mór utazó Temesvár. — Feigelstock Jenő utazó Győr. — Brunner Antal utazó Budapest. — Fleischacker Ede utazó Budapest. — Klein Vilmos utazó Budapest. — Adler Sándor utazó Budapest. — Glaner József utazó Budapest. — Veiner Nándor utazó Budapest. — Schwarz Márton utazó Budapest. — Eckstein Károly utazó Budapest. — Steiner Gyula utazó Budapest. — Blum Armin utazó Budapest. — Paszt Ferenc utazó Bécs. — Miháel Károly utazó Bécs. — Zechmeister Ferenc utazó Bécs. — Barna Mór hivatalnok Budapest.

Vass-szálloda. Sebők Zsigmond utazó Budapest. — Kohn M. utazó Budapest. — Gotlieb Ferenc kereskedő Soborsin. — Weisz Márkus utazó Bécs. — Fleisig Pál utazó Budapest. — Herman Ferenc utazó Budapest. — Szépe Lajos kereskedő Budapest. — Grosz Pál kereskedő Apatin. — Halász József kereskedő Orsova. — Kun Miklós kereskedő Orsova. — Hopfer Ignác kereskedő Budapest. — Hamerli Zsigmond kereskedő Budapest. — Tóth Pál iparos Beszterce. — Tóth M Lajos gazda Orosháza. — Nagy Ignátz kereskedő Budapest. — Verwalter Zs. kereskedő Budapest. — Knor József kereskedő Budapest. — Grünwald L. kereskedő Budapest. — Török Gábor kereskedő Nagyszében.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Egy

nyolcadárért

olvasható minden új és szenzációs könyv rögtön a megjelenés után. Ezen új könyvet, ha már öten olvasták

félárért bárkinek eladjuk.

Semmiféle betét biztosíték vagy kötelezettség nem kívántatik.

Jelenleg legújabb magyar könyvek:

Bolti ár helyett 1/6 ár

Ambrus Zoltán: A Berzsenyi lányok tizenkét völgyéne	4.—	—50
Ambrus Zoltán: Solus eris	4.—	—50
" " Törpék és óriások	4.—	—50
" " Őszi napsugár.	—	—
A gyanu	4.—	—50
Pekár Gyula: Vitézi Románcok	4.—	—50
Molnár Ferenc: Az ördög	2.50	—32
Böhme M.: Egy tévedt nő naplója	4.—	—50
Spaits Sándor: Mandzsurian át kö-zakokkal. — Az orosz-japán háboru története	8.—	1.—
Jászay: Uj magyarország felé	2.50	—32
Flaubert: Bovariné	4.—	—50
Fogazzaro A.: A szent	2.—	—25
Galytzin: A rubel, 2 kötet	2.—	—25
Gubányi K.: Öt év Mandzsuor-szágban	8.—	1.—
Heltai J.: Nyári rege	2.50	—32
Malonyai D.: A Csák nemzetség	2.80	—35
Rudnai: Felső-bükki kuria	3.50	—44
Lengyel L.: Egy leány története	2.50	—32
Verő: A nép	2.50	—32
Upton Sinclair: Posvány amerikai irányregény	4.50	—63
Mikszáth K.: Jókai és kora	8.—	1.—

Legközelebb megjelennek, de már előjegyezzük:

Guthi Soma: A vén kopó	2.—	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Róma diadala	2.—	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Bozóthy Nóra grófnő	1.50	—19
Böhme: Dida Ibsens Geschichte (folytatása: A tévedt nő naplója-nak.)	—	—

Kitünő tisztelettel

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

267

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

APRÓ HIRDETESEK.

F.

Hidje, olyan nehéz megérteni, de azért mégis arra jövök majd, addig is „Csak csendesen.“ Pá. 1476

Okleveles tanítónő,

ki a német nyelvet is tökéletesen bírja, alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 1459

35³/m. szélezett

colos tölgydeszka eladó Sebessy Ferencnél, Deák Ferenc-utca 2. sz. Arad. 1479

100 darab vizsgalap

a legjobb minőségű papíron 90 fillér. Postaportó 100 drbra, ha a pénz előre küldetik 30 fillér. 5 klgrra 600 drb. megy. **Ingusz I. és Fla** könyvkereskedése Arad. Arad és Temesmegyei telefon 517.

Kerestetik

egy ügyes, tiszta szobaleány. Cim a kiadóhivatalban.

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1258

Kerestetik

egy szolid, jó erkölcsű kisasszony 3 gyermek mellé bonnenak. Németajkuak előnyben részesülnek. Cim a kiadóban.

Fiatal,

gyermektelen szakácsnőt keresek. Ajánlatokat „Szakácsné“ jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 1478

Hattyu-mosóda!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosódámban

az általam legújabb feltalált fényvel gyönyörűen fenyezett **lucoket, kézi-keket és gallérokat tudok tisztítani**, amelyek ennek használata által olyanokká lesznek, mintha újak volnának.

Ajánlom tisztító intézetemet, amelyben minden fehérnemű tisztítását, mosását és vasalását mersékelt árak mellett elvállalom.

Vidéki megrendelések 48 óra alatt elkészülnek és pontosan elküldetnek.

Tisztelettel

Stefán Józsefné

ARAD,

1480

Tökölly-tér, román templom-épület, a kis posta mellett.

Egy jó forgalmu vendéglő

kerthelyiséggel, tekepályával és teljes berendezéssel együtt családi okok miatt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1464

Segédjegyzőt keresek,

aki románul perfectül beszél. Fizetése évenként 1200 korona. Nőtlenek lakást és fűtést is kapnak.

Szaiff Zoltán,

körjegyző

1477

Soborsin.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szíves figyelmét felhívni arra, hogy 793

Weitzer János-utca 10. szám alatt

Dr. Robitssek hás)

egy a mai kor igényeinek megfelelő

salont

nyitottam, ahol a legelegánsabb izlést kielégítő angol és francia divat szerinti **toiletteket** a legjutányosabb árak mellett készítek, melyre tapasztalatainkat úgy én, mint nőm, nagy fővárosokban szerztük meg.

Egyben arról is értesítjük a t. hölgyközönséget, hogy a legmodernebb szabászat tanítását a leg-**rövidebb idő alatt betanítjuk.**

Nagybecsü pártfogást kér

Weisz Samu,

angol és francia női szabó.

Fizető és tanuló leányok felvételnek.

Mc Cormick
amerikai aratógép-gyár

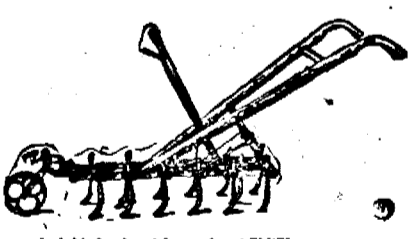
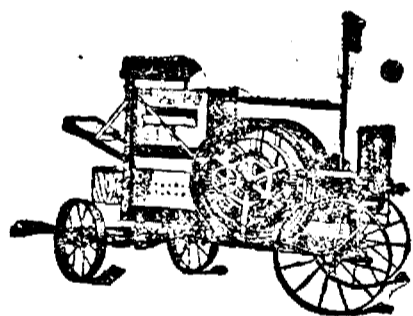
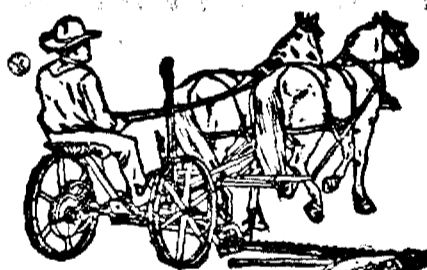
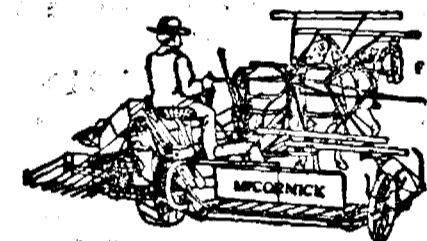
igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

Knecht E. John igazgató.

Mo Cormick kévekötő-aratógépei és marokrakó-aratógépei a magyar viszonyoknak megfelelően külön lesznek gyártva.

Es nem fros frázis, hanem tény!

Összes gyártmányainkról szóló képes katalógusunkat kívánatra bérmentve küldjük.

Kizárólagos képviselő és raktár: Kovács Soma és Jársa Arad. 1924

Eladó 1317
gyönyörű Bernáthegyi telivér faj him kutya s egy teljesen új állapotban levő Juckker kocsí jutányos áron.
Ritka szép
sárga faj tiszta Orpington tojás bármilyen mennyiségben helyszüke miatt eladó. Darabja 40 fillérért kapható. Czocher Jenő, Muszka.

Villanyvilágítási, telefon, csengettyű, és villámhárító 968
berendezéseket és javításokat, lámpák és csillárok át-
alakítását gáz- és villanyra szakszerűen és a legolcsóbban végzem. — Villámpákat, elektro-motorokat és lusztereket mintakönyv, vagy rajz szerint szállítok. Legjobb minőségű villanykörtek, Auerek és vilámpaszemeket raktáron tartok.
Diamant Ferenc.
Kazinczy-u. 1.
(A polgári iskolával szemben.)

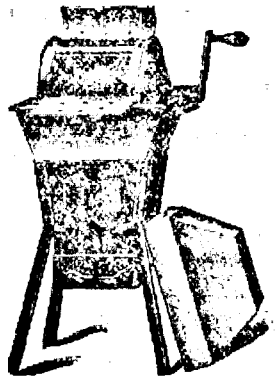
Fogorvosi és fogtechnikai műterem.
Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban
fogorvosi és fogtechnikai
műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtéseket pontosan és és jutányosan végzek.
Kiváló tisztelettel
VAJDA BENŐ
1264 fogorvos.

Földes Kelemen
orvosi laboratoriuma
Aradon, Deák Ferenc-utca.
Végez:
hugy, köpet, bélsár, gyomortartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és huygkőképződmények, nem-i szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és korszóvettani vizsgálatokat mersékelt díjazásért. 288

Feltűnő újdonság!
DÉLICE || Minden hirdetés felesleges, a dohányz egyszer veszi és többé mást nem szívha 346
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Elismert legjobb szabásu
ingblusok, vászonruhák és aljak
RADÓ GYULA cégnél.

Árjegyzék kívánatra küldetik.

A John-féle „Teligöz” mosógép

**A jelenkor legtokéletesebb
gőzmosógépe!**

Időnek, munkának, szappannak, szódának, víznek és tüzelőanyagának 75%-ig járó megtakarítása a kézzel való mosáshoz viszonyítva.

Mosó-, főző-, gőzölési- és fertőtlenítési készülék egyben. Legcsekélyebb törzsük-ségiet.

A mosandó darab legnagyobb kimélése.

Kezesség: Kötelezettség nélküli próbaszállítás.

Állandó raktár:

Pöhm János

vaskereskedőnél

1287

Arad, Szabadság-tér.

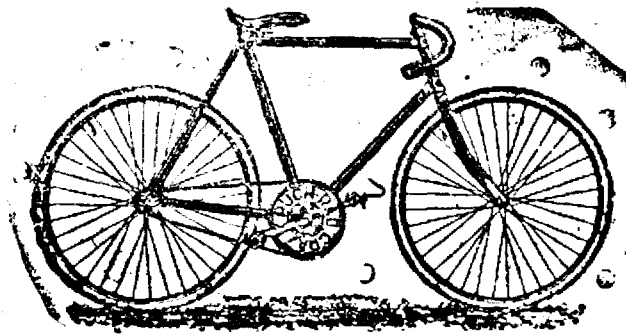
Árjegyzék kívánatra küldetik.

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy javító műhely.

• Legolcsóbb üzemerő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kiszolgálás és javítás
ki van zárva.

Kölségnélküli vizellátása
községek, gyártelepek, gazdaságok, mezei lakások, villák, vasúti állomásoknak, stb.

Megöntözése

kertek- és parkoknak.

Lecsapolása

tevék- és téglagyáraknak, stb.

Tervek és költségvetések

minden alkalmazási módra.

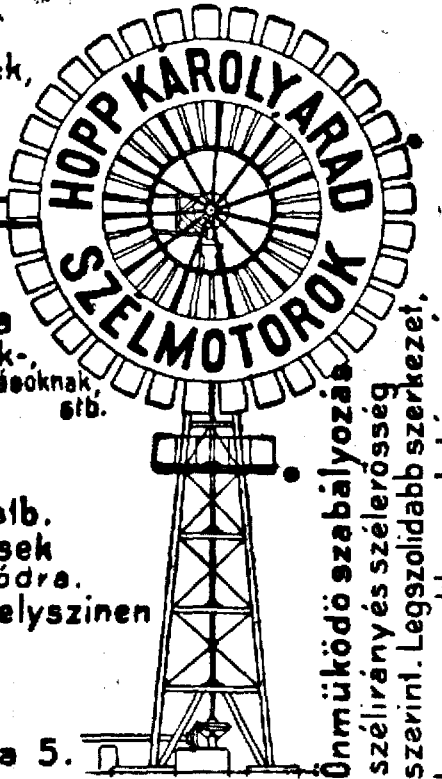
Tervezetek kívánatra a helyszínen

felvételeknek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,

ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás
szélerő és szélerősség
szerint. Legszolidabb szerkezet,
legmagasabb munkaképesség.

967

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Tyúkszem már nincs többé!

igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLINT

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Dr. D. Graur Viktor aradi fogorvos bacteriumölő

szájvizének és fogporának egyedüli raktára

egy üveg szájviz 2 kor., egy doboz fogpor 1 kor.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibelya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvege 70 fill.

„NEVER” amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a meggyházi szemben.

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönségnek tudomására adni, hogy az **Andrassy-tér 22. sz. alatt lévő**

Masztig P. és társa

üzletet megvettük és azt saját nevünk alatt el-
árusítjuk.

Kiváló tisztelettel

1482

Pfeifer Pál és Testv.

Olcsó szabott árak!

Zsebkendők 1/2 tucat 3 Ajour-
ral tiszta vászon 175 kr.

Selyemmel himzett czérna
harisnya 75 kr.

Varrás nélküli flor 55 krtól
feljebb.

Damasztárak, asztalneműek
Legfinomabb szövetek és
mosókélmék.

Remek 60 cm. széles zephier
13 kr.

Remek mosott Schifon női
ingek 95, 120, 138 kr.

Rövid lábravalók 55, 75 kr.

Hosszúszáru czérna- és selyem keztük párja 25,
35, 45, 55 krtól feljebb.

== Nap- és esőernyők a legfinomabb kivitelben. ==

Kézimunkák előnyomtatra és elkezdve minden elfogadható árban.

Főüzlet Budapesten: Ferenciek tere 4. és Egyetem-tér 5.